

KOLOSSENZEN

3:18-4:18

Paulus' voorschriften voor het gezin en het dienen van Christus vanuit verantwoordelijkheid tegenover God.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/kolossenzen/3-18-4-18

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Gods wil kennen bij concrete keuzes	4 min	5
2	Gelijke waarde, verschillende gezinsrollen	3 min	7
3	Gezinsrollen en het gezag van de Schrift	4 min	9
4	Huishoudregels en de cultuur van Paulus	4 min	10
5	De heilige kus als cultureel gebruik	2 min	12
6	Hoofdbedekking en universele principes	3 min	13
7	De verantwoordelijkheid van vaders	3 min	15
8	Onderdanigheid en haar grenzen	3 min	16
9	Gedrag dat past bij het leven in Christus	3 min	18
10	Het gezinsleven als christelijk getuigenis	2 min	20
11	Volhouden tot de vrucht zichtbaar wordt	6 min	21
12	Mannen, heb lief zonder verbittering	2 min	24
13	Verschillen tussen man en vrouw begrijpen	6 min	25
14	Gehoorzaamheid van kinderen en geweten	3 min	28

15	Zonde als excuus om niet te gehoorzamen	3 min	29
16	Volwassen kinderen en ouderlijk gezag	3 min	31
17	Ouders eren na het verlaten van hun huis	5 min	32
18	Vaders, ontmoedig je kinderen niet	3 min	35
19	Dienaren: werken zonder ogendienst	2 min	36
20	Verantwoording aan God en aan mensen	4 min	37
21	Christus dienen en rekenschap afleggen	3 min	39
22	Kerkelijk toezicht en verborgen zonde	4 min	40
23	Een open leven vanuit het geweten	2 min	42
24	Eerlijk werken en rechtvaardig leidinggeven	4 min	43
25	Waarom Paulus slavernij niet afwijst	3 min	46
26	Rechtvaardigheid en zekerheid voor slaven	3 min	47
27	Vrijheid, zekerheid en regels voor slavernij	3 min	48
28	Slavernij, afschaffing en de Romeinse cultuur	3 min	50
29	Volharden in gebed met dankzegging	2 min	51

30	Gebed als het voorleggen van verzoeken	2 min	53
31	God bepaalt wanneer Hij spreekt	4 min	54
32	Voorbede en wijs omgaan met buitenstaanders	3 min	55
33	Slotgroeten en medewerkers van Paulus	3 min	57
	Om verder te lezen		59

1

Gods wil kennen bij concrete keuzes

Kolossenzen hoofdstuk 3, en we gaan verder bij vers 18. Aan het begin van hoofdstuk 3 begonnen we de praktische toepassing te zien van de theologie die eerder in dit boek te vinden is. De meeste verzen tot nu toe gingen over het afleggen van wat Paulus noemt:

de oude mens en wat hij doet, en het aantrekken van de nieuwe mens en wat hij doet. Tot nu toe heeft Paulus in algemene termen gesproken. Hij heeft gesproken over de soorten zonden die uit het leven van een christen moeten worden weggedaan en de algemene deugden die eraan moeten worden toegevoegd.

Naast wat hij in die algemene zin zegt, heeft hij in vers 14 tot en met 17 richtlijnen gegeven om de wil van God te kennen bij concrete keuzes die gemaakt moeten worden. Eén daarvan staat in vers 14, namelijk:

En kleedt u zich boven alles met de liefde, die de band van de volmaaktheid is.

KOLOSSENZEN 3:14

De wil van God kennen wordt veel eenvoudiger wanneer we beseffen dat het altijd Gods wil is dat we doen wat liefdevol is. Tenzij er natuurlijk meer dan één mogelijkheid is die even liefdevol zou zijn, terwijl je ze niet allebei kunt uitvoeren, eenvoudigweg omdat je maar één persoon bent. Je hebt één gelegenheid om te kiezen of je het ene of het andere doet. En je kunt niet alleen op grond van liefde tussen die twee mogelijkheden kiezen, omdat je van allebei zou kunnen zeggen dat het liefdevol zou zijn om ze te doen.

Daarom voegt vers 15 eraan toe:

En laat de vrede van God heersen in uw harten, waartoe u ook in één lichaam geroepen bent; en wees dankbaar.

KOLOSSENZEN 3:15

Dat wil zeggen: bij welke van de keuzes die voor je openstaan, bij welke van de liefdevolle manieren om te handelen, ervaar je de meeste vrede? Ervaar je bij een van die dingen een remming in je geest? Je ervaart er gewoon niet helemaal de vrede van God bij. De vrede van God kan die beslissing nemen. [Vertalersnoot: in de Engelse weergave die de spreker gebruikt, treedt de vrede van God hier op als scheidsrechter.]

Verder zegt vers 16 natuurlijk:

Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart.

KOLOSSENZEN 3:16

Het Woord van God, de woorden van Jezus, die geven het zekerst aan wat de wil van God in ons leven is. Ten slotte vers 17:

En alles wat u doet met woorden of met daden, doe dat alles in de Naam van de Heere Jezus, terwijl u God en de Vader dankt door Hem.

KOLOSSENZEN 3:17

Dat betekent natuurlijk: doe precies wat Hij zou doen en doe het als Zijn vertegenwoordiger. Als je denkt: 'Moet ik dit doen, of dat, of iets anders?' dan hoef je vaak alleen maar te vragen: 'Kan ik me voorstellen dat Jezus dit zou doen? Is dit iets waarvan ik echt verwacht dat Jezus het zou doen als Hij hier was?' Vaak beantwoordt dat de vraag al, zonder dat je er verder op hoeft in te gaan.

Dit zijn enkele richtlijnen om te weten hoe je de dingen kunt doen die God behagen, om de wil van God te doen. Je neemt je beslissingen volgens het beginsel van de liefde, volgens de heerschappij van de vrede van God in je hart, volgens de woorden van Christus die je rijkelijk in je laat wonen en blijven. En je neemt ze op grond van wat in wezen Jezus' eigen handelen zou vertegenwoordigen: in Zijn Naam doen wat Hij zou doen als Hij hier was. En Hij is in je, en jij handelt namens Hem.

2

Gelijke waarde, verschillende gezinsrollen

Nu wordt Paulus concreter. Tot nu toe heeft hij in algemene termen gesproken. In het algemeen moeten christenen ophouden met zondigen en beginnen rechtvaardig te leven. In het algemeen moeten christenen doen wat de wil van God is: wat liefdevol is, wat de vrede van God goedkeurt, wat Jezus zou zeggen, wat Jezus zou doen. Maar in specifieke situaties hebben mensen die tot verschillende groepen behoren verplichtingen die bij hun groep horen. In zekere zin valt iedereen onder een van deze categorieën. Hij richt zich tot vrouwen en mannen, kinderen en vaders, en hij richt zich tot slaven en hun meesters.

Deze combinatie van instructies, dit aanspreken van die afzonderlijke groepen, vind je ook elders in de Schrift, in Efeze hoofdstuk 5 en 6. Ook in 1 Petrus hoofdstuk 2 en 3 zul je zien dat de leden van huishoudens, en ook slaven en meesters, als afzonderlijke groepen worden aangesproken. Dat is vanwege de bijzondere verplichtingen die per definitie horen bij het behoren tot die categorieën.

Paulus heeft al duidelijk gemaakt:

Daarbij is niet Griek en Jood van belang, besnedene en onbesnedene, barbaar en Scyth, slaaf en vrije, maar Christus is alles en in allen.

KOLOSSENZEN 3:11

In Galaten zegt hij dat zelfs man en vrouw in dat rijtje worden opgenomen, slaaf of vrije. Verschillende categorieën mensen hebben voor God geen verschillende status. Maar ze hebben wel verschillende functies binnen de instellingen die door God zijn ingesteld en binnen de instellingen van de samenleving in het algemeen.

De heerser heeft een andere functie in de samenleving dan de gewone burger. Dat betekent niet dat de heerser God dierbaarder is dan de gewone burger. Het kind heeft een andere functie in het gezin dan de ouder, maar dat betekent niet dat de ouder God dierbaarder is of voor God meer betekenis heeft dan het kind. Jezus heeft dat heel duidelijk gemaakt.

Maar Jezus zei: Laat de kinderen begaan en verhinder hen niet bij Mij te komen, want voor zodanigen is het Koninkrijk der hemelen.

MATTHEÛS 19:14

Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht. Want Ik zeg u dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader, Die in de hemelen is.

MATTHEÛS 18:10

zei Jezus.

Maar ondanks de gelijke positie voor God van een kind en zijn ouder, is er een verschil in functie binnen de instelling die het gezin heet. Dat is een door God geschapen instelling. Als het een door mensen ingestelde instelling was, dan zou God Zich er natuurlijk misschien niet mee bemoeien en er misschien geen bijzondere rollen in vastleggen. Als de mens een organisatie bedenkt, dan zou je volgens mij kunnen verdedigen dat de mens het recht heeft om de rollen van de functionarissen enzovoort in die organisatie te regelen. Maar het gezin is geen door mensen geschapen instelling. Het is door God geschapen, en Degene Die het geschapen heeft, had voor ogen hoe het geregeld moest worden, hoe het vorm moest krijgen. En daarom gaan Paulus en Petrus ook vaak in op de vraag wat God voor ogen had voor mannen en vrouwen en kinderen en ouders, toen Hij het gezin schiep en instelde.

3

Gezinsrollen en het gezag van de Schrift

Volgens mij worden de vrouwen altijd als eerste aangesproken. Hoewel Paulus in Efeze 5 zowel mannen als vrouwen aanspreekt, wordt de vrouw als eerste aangesproken en daarna de man. Hetzelfde geldt voor 1 Petrus hoofdstuk 3. De vrouw wordt als eerste aangesproken en daarna de man. En je zult een vaste lijn ontdekken, ongeacht welke schrijver of welk boek je in de Schriften leest. Je zult een vaste lijn ontdekken in de instructies aan de verschillende personen in deze rollen. Hoewel er een vaste lijn in zit, worden ze niet altijd op precies dezelfde manier verwoord. Maar de rol van de man, de rol van de vrouw, en die van het kind en de ouder worden in de Schrift consequent uiteengezet. Zozeer zelfs dat christenen die beweren evangelisch te zijn, werkelijk geen excuus hebben om over deze zaak in verwarring te zijn.

Natuurlijk bestaat er, zoals we weten, in de evangelische kerk verwarring over deze zaak. Maar dat komt niet doordat de Schrift verwarrend is. Het komt doordat christenen niet zo toegewijd zijn aan de Schrift als ze volgens mij zouden moeten zijn. Deze Schriftgedeelten hebben het in onze moderne cultuur zwaar te verduren gekregen, en de kerk moet vaak de moeilijke keuze maken: zullen we God gehoorzamen of de mens? Zullen we proberen God te behagen of mensen te behagen? Paulus zei in Galaten 1, vers 10:

Want ben ik nu bezig mensen te overtuigen, of God? Of probeer ik mensen te behagen? Als ik immers nog mensen behaagde, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.

GALATEN 1:10

En dat is de kwalificatie die boven veel gemeenten geschreven zal moeten worden: 'Geen dienaar van Christus', want je kunt niet proberen mensen te behagen en een dienaar van Christus zijn.

En wie wil weten of God iets over dit onderwerp te zeggen heeft, wie wil weten of God ooit Zijn gedachten hierover heeft uitgesproken, hoeft daar nooit over in twijfel te verkeren. Ze hoeven alleen maar de bladzijden van de Schrift open te slaan, en die

dingen zijn even duidelijk als wat er ook maar in de Schrift wordt onderwezen. Als we vinden dat de Schrift duidelijk leert dat Jezus de Zoon van God is, en dat niemand enig excuus heeft om met een andere leer dan die te komen, dan kunnen we met evenveel zekerheid zeggen dat de Bijbel leert dat er binnen het huwelijk verschillende rollen zijn voor mannen, vrouwen, kinderen en ouders. God heeft die heel duidelijk gemaakt. Er is niet meer excuus om over die kwestie in de Schrift in verwarring te zijn dan om in verwarring te zijn over de vraag of Jezus de Zoon van God is. Beide worden even duidelijk gesteld, misschien niet even vaak, maar allebei beslist heel vaak.

En er klinkt in de Schrift nooit een tegenstrijdige stem. Je vindt nooit Schriftgedeelten die zeggen dat Jezus niet de Zoon van God is, of waarin daar enige dubbelzinnigheid over bestaat. En je vindt nooit Schriftgedeelten die aangeven dat de rollen van mannen, vrouwen, kinderen en ouders op de een of andere manier anders zijn dan wat de meeste passages erover lijken te zeggen. Alle schrijvers van de Schrift spreken met één stem over dit onderwerp.

Nu zegt Paulus:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

4

Huishoudregels en de cultuur van Paulus

En dan spreekt hij de dienaren aan. Ik zal daar even bij stilstaan, want met dienaren en meesters komen we bij een iets andere instelling terecht, hoewel dienaren ook deel uitmaakten van het huishouden. Zoals de vrouw en de kinderen van een man deel

uitmaakten van zijn huishouden, zo maakten zijn dienaren in die samenleving ook deel uit van zijn huishouden. Dus Paulus richt zijn blik eigenlijk niet buiten de grenzen van het huis wanneer hij dienaren en meesters begint aan te spreken.

Wanneer we onderwijs geven over deze passages over dienaren en meesters, passen we die vaak toe op werknemers en werkgevers. En volgens mij is dat een min of meer gerechtvaardigde gevolgtrekking. Maar wanneer we aan werknemers en werkgevers denken, denken we meestal aan het leven buitenshuis. De man is thuis bij zijn vrouw en kinderen. Daarna gaat hij van huis weg, naar een andere omgeving, om bij zijn werkgever en zijn collega's te zijn. Wanneer de Schrift van de bespreking van mannen, vrouwen en kinderen overgaat naar het onderwerp dienaren, is dat geen stap naar buiten het huis. Want de dienaren maakten deel uit van het huispersoneel. Ze maakten deel uit van het huishouden. Dus Paulus kijkt hier naar het christelijke gezin, en hij vertelt hun hoe ze zich moeten gedragen.

Nu moeten we niet denken dat Paulus eenvoudigweg de culturele normen van zijn tijd volgt. Er zijn mensen die erkennen dat Paulus heel duidelijke instructies heeft gegeven over de rollen van de verschillende gezinsleden, maar die zeggen: 'Nou, Paulus gaf soms instructies die alleen maar bedoeld waren om ervoor te zorgen dat christenen de cultuur of de samenleving niet tegen zich in het harnas zouden jagen. Per slot van rekening stelt Paulus slavernij niet ter discussie. En wij christenen weten natuurlijk dat slavernij geen goede zaak is. Toch spreekt Paulus over slavernij zonder er kritiek op te hebben. Bewijst dit dan niet dat Paulus bereid is om zich gewoon naar de cultuur te schikken en geen problemen te veroorzaken, en dat de instructies die hij geeft niet noodzakelijk universeel zijn? Maar in een cultuur die slavernij aanvaardt, wat onze cultuur niet doet, zijn zijn instructies van toepassing. Als hij echter aan onze cultuur zou schrijven, waar geen slaven zijn, zou hij deze instructies over slavernij niet geven. Hij zou slaven niet zeggen dat ze zich aan hun meesters moeten onderwerpen, enzovoort.' Daar is een goede reden voor, en dat is dat er in deze cultuur geen slaven zijn tot wie hij zich kan richten. Als die er wel waren, hebben we alle reden om te geloven dat Paulus hun dezelfde instructies zou geven als aan de slaven in het Romeinse Rijk.

Er zijn nog steeds mannen, vrouwen en kinderen tot wie hij zich kan richten. Er is geen reden om te geloven dat Paulus in de twintigste eeuw in de westerse cultuur andere instructies aan mannen, vrouwen en kinderen zou geven dan die hij in de eerste eeuw aan de westerse cultuur in de Romeinse wereld gaf. Op degenen die Paulus' instructies eenvoudigweg terzijde willen schuiven en niet van toepassing willen verklaren, rust een verpletterende bewijslast als ze zoiets willen volhouden. Want ze hebben niet alleen met Paulus te maken, maar ook met Petrus en met de Schriften in het algemeen.

Bovendien hebben ze met de ervaring te maken. Want een cultuur die zich van deze principes heeft afgekeerd, heeft haar gezinnen verwoest, haar kinderen verwoest en voor een groot deel het vrouw-zijn helemaal verwoest. Daardoor is er nog maar heel weinig eigens aan wat ooit vrouw werd genoemd, of trouwens ook aan wat man werd genoemd. Ook de kindertijd is in onze cultuur sterk veranderd door de manier waarop de samenleving Bijbelse normen heeft verworpen.

5

De heilige kus als cultureel gebruik

We gaan in dit gedeelte dus verder vanuit de aanname dat Paulus een apostel van Jezus Christus was en namens Christus sprak. En dat wij niet het recht hebben zijn instructies te veranderen, tenzij we een dwingende reden zouden vinden om te geloven dat hij zich in dit geval alleen maar naar de cultuur van zijn tijd schikte. Er zijn gevallen waarin dat naar mijn inzicht inderdaad zo is.

Wanneer Paulus zegt:

Groet elkaar met een heilige kus. De gemeenten van Christus groeten u.

ROMEINEN 16:16

heeft hij die instructies waarschijnlijk wel een dozijn keer in zijn geschriften gegeven. Er is nauwelijks een gebod dat vaker in de Schrift voorkomt dan:

Begroet elkaar met een heilige kus.

Toch heb ik er geen moeite mee om dat gebruik niet letterlijk in praktijk te brengen, hoewel ik er ook geen moeite mee heb om het wel in praktijk te brengen. Toen ik in Chili was, begroetten ze elkaar allemaal met een heilige kus.

Waar het hier om gaat, is dat er reden is om te geloven, sterke reden om te geloven, dat de heilige kus eenvoudigweg verwees naar de normale manier van begroeten in die cultuur. Voor zover wij kunnen zien, baseert Paulus dat nergens op wat op de een of andere manier boven de cultuur uitstijgt en universeel is, waardoor een kus voor altijd beter zou zijn dan een omhelzing, een handdruk of een andere vorm van hartelijke of liefdevolle begroeting. Principieel kun je geen argument voor de heilige kus vinden dat die als begroeting beter zou maken dan andere vormen van begroeting die dezelfde soort liefde en genegenheid uitdrukken. Alles wat Paulus als principe vastlegt, moet zijn grondslag hebben in het karakter van God.

6

Hoofdbedekking en universele principes

De kwestie van hoofdbedekkingen in 1 Korinthe 11 is een andere kwestie die naar mijn idee veel op de heilige kus lijkt. Ik denk dat dit een terrein is waarop Paulus mensen instructies geeft die aansluiten bij de gebruiken van hun cultuur. Hoewel veel christenen het op dit punt niet met me eens zijn, is dat toch mijn kijk erop. Ik heb mijn best gedaan om het te begrijpen. Misschien begrijp ik het niet goed, maar nadat Paulus de hoofdbedekking heeft besproken, zegt hij:

Maar als iemand op twist uit lijkt te zijn, wij hebben een dergelijke gewoonte niet, en de gemeenten van God evenmin.

1 KORINTHE 11:16

Gezien Paulus' eigen leven, zijn onderwijs elders en wat er bekend is over de cultuur van die tijd, lijkt hij met 'Wij hebben die gewoonte niet' te bedoelen: buiten de Griekse gemeenten en de Griekse cultuur doen wij deze dingen niet. Paulus is immers geen

Griek, maar een Jood met het Romeinse burgerrecht. Hij komt uit een heel andere cultuur. Volgens deze uitleg zegt hij dus: 'Wij houden ons niet aan deze rituelen rond hoofdbedekking.'

Ik heb goede christelijke vrienden die het hierover niet met me eens zijn. Zij wijzen erop dat de kerkvaders in de tweede en derde eeuw, telkens wanneer ze over de hoofdbedekking schreven, er altijd van uitgingen dat die universeel was. Dat kan een heel sterk argument zijn om die als universeel op te vatten. Maar ik volg de kerkvaders minder dan het onderwijs van de Schrift zelf. Wanneer Paulus zegt:

wij hebben die gewoonte niet, geloof ik dat de enige redelijke manier om dat te begrijpen, gezien alle Bijbelse factoren, is dat hij zegt dat dit gebruik niet universeel is. Dit is plaatselijk, en de instructies die ik jullie geef, hebben te maken met jullie gedrag binnen jullie cultuur.

Het staat trouwens in dezelfde context in 1 Korinthe, met de bespreking die er direct aan voorafgaat over het eten van vlees dat aan afgoden is geofferd. Ook dat is een strikt culturele kwestie, hoewel er universele principes zijn, zoals mensen geen aanstoot geven enzovoort. Dat is wat Paulus in een culturele context nader uitwerkt wanneer hij spreekt over het niet eten van vlees dat aan afgoden is geofferd, of wanneer hij spreekt over hoofdbedekking.

Ik geloof dat er universele principes aan zijn voorschriften ten grondslag liggen. Hij geeft voorschriften over hoe je die principes in die cultuur in acht moet nemen. De principes zijn universeel. De uitwerking kan van cultuur tot cultuur verschillen. Zo begrijp ik het tenminste. Sommige christenen zouden vinden dat je je er daarmee slapjes van afmaakt. Maar ik zie geen enkele grond om zo om te gaan met Paulus' voorschriften over het gezinsleven. Nogmaals, telkens wanneer hij er een grond voor geeft, beroept hij zich op de schepping, of op hoe God het huwelijk oorspronkelijk heeft ingesteld, of op iets dergelijks als grond voor zijn voorschriften. Hij ziet algemeen geldende en cultuur overstijgende principes als de grond voor zijn voorschriften hier. En ik zie niet dat Paulus voor andere culturen uitzonderingen maakt, of dat Petrus dat doet wanneer hij hun schrijft.

7

De verantwoordelijkheid van vaders

Hij richt zich tot vrouwen, mannen, en vervolgens kinderen en vaders. Uiteraard zullen sommige van deze categorieën elkaar overlappen. Een echtgenoot kan ook een vader zijn, en de meeste vaders zullen waarschijnlijk echtgenoten zijn. De voorschriften aan echtgenoten zijn dus gericht aan getrouwde mannen in hun rol als echtgenoot. De voorschriften aan vaders kunnen gericht zijn aan dezelfde mannen in een andere rol, in hun rol als ouder.

Er zijn geen rechtstreekse voorschriften aan moeders, hoewel die er wel zijn aan echtgenotes. En misschien komt dat doordat de verantwoordelijkheid voor het opvoeden van de kinderen bij de man ligt. Je vindt in de Schrift geen voorschriften die vrouwen opdragen hun kinderen op te voeden. Je vindt wel voorschriften die vaders opdragen hun kinderen op te voeden. Maar de vrouwen krijgen het voorschrift om mee te werken en helpers en partners van hun man te zijn.

Het is natuurlijk de traditie geweest dat de man veel van wat er bij de opvoeding van kinderen komt kijken aan zijn vrouw kan delegeren. En er is alle reden om dat als een redelijk goede traditie te aanvaarden. Vooral als hij buitenshuis de kost moet verdienen en zij thuis is, kan zij als helper van haar man veel taken op zich nemen. Die vallen strikt genomen onder zijn verantwoordelijkheid, maar hij kan ervoor kiezen ze aan haar te delegeren. Maar ook als hij dat doet, ontheft hij zichzelf niet van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid voor het resultaat. Als de vrouw van een man haar kinderen slecht tot discipelen vormt, kan hij haar niet zomaar de schuld geven van het resultaat. Hij is verantwoordelijk voor het resultaat.

Het is interessant dat op deze plaats de vaders voorschriften krijgen met betrekking tot hun kinderen. In Efeze zijn de voorschriften aan de vaders zelfs nog wat uitgebreider, want hier zegt hij alleen:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

En dat is alles wat hij zegt. Maar in Efeze, wanneer hij zich tot de vaders richt, in Efeze 6:4, zegt hij:

En vaders, wek geen toorn bij uw kinderen op, maar voed hen op in de onderwijzing en de terechtwijzing van de Heere.

EFEZE 6:4

Dat lijkt op wat hij in Kolossenzen zegt. Maar dan zegt hij:

Maar voed ze op met de vorming en de aanwijzingen van de Heer.

Dus de kinderen opvoeden en de kinderen in de Heere terechtwijzen is wat de vader wordt opgedragen. Zoals ik al zei, staat er niets in de Schrift dat hem het recht ontzegt de taken te delen of sommige werkzaamheden aan zijn vrouw te delegeren, misschien wel veel ervan. Maar hij kan zichzelf niet van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid ontheffen als zijn vrouw het slecht doet. Het is niet in de eerste plaats haar verantwoordelijkheid. Uiteindelijk is het zijn verantwoordelijkheid.

8

Onderdanigheid en haar grenzen

De vrouwen wordt hier gezegd:

zich te schikken naar hun eigen man, zoals dat past bij het leven met de Heer.

Het enige verschil tussen de formulering hier en de formulering van dezelfde voorschriften in Efeze is dat hij in Efeze hoofdstuk 5, waar Paulus de vrouwen soortgelijke voorschriften geeft, in Efeze 5:22 zegt:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere,

EFEZE 5:22

Het enige verschil hier is dat hij in het ene geval zegt:

Schik je naar hen zoals je je naar de Heer schikt, Maar in Kolossenzen zegt hij:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

Deze beide uitspraken geven de vrouw natuurlijk hetzelfde voorschrift, namelijk om zich aan haar man te onderwerpen, maar belichten verschillende aspecten van dat voorschrift. In Efeze moet de mate waarin de vrouw zich onderwerpt vergelijkbaar zijn met de mate waarin zij zich aan de Heere onderwerpt. Dat wil zeggen, haar onderwerping aan de Heere kan langs dezelfde meetlat worden gemeten als haar onderwerping aan haar man.

Met één voorbehoud natuurlijk, en dat ligt altijd in de Schrift besloten. Het wordt niet altijd uitgesproken, maar het ligt er altijd in besloten. We lezen vaak over situaties waarin dat wat erin besloten ligt, in daden tot uitdrukking komt. Namelijk dat geen enkele christen ooit zou moeten zondigen om zich te onderwerpen aan iemand die verder gezag over hem heeft. Burgers krijgen de opdracht zich aan de overheidsfunctionarissen te onderwerpen, maar het is niet de bedoeling dat ze dat

doen als de overheidsfunctionarissen hun bevelen te zondigen. Vrouwen krijgen de opdracht zich aan hun man te onderwerpen, maar ze moeten dat niet doen in gevallen waarin hun man hun beveelt te zondigen. Evenzo krijgen kinderen de opdracht hun ouders te gehoorzamen, maar ik geloof niet dat ze dat moeten doen als de voorschriften van hun ouders vereisen dat ze zondigen.

Dat staat vast. Het wordt in de hele Schrift verondersteld en op een aantal plaatsen uitdrukkelijk gezegd. We hoeven daar nu niet uitvoerig op in te gaan om dat punt te bewijzen. Er geldt dus één uitzondering, namelijk wanneer de man van zijn vrouw zou verlangen dat ze zondigt. Hopelijk zou een christelijke man dat nooit doen. Ik kan me heel goed voorstellen dat een vrouw vijftig jaar met een man getrouwd is zonder dat hij haar ooit vraagt te zondigen, vooral als hij een christen is. Afgezien van die zeldzame gevallen binnen een christelijk huwelijk — in een niet-christelijk huwelijk zou het vaker kunnen voorkomen — moet de vrouw zich aan haar man onderwerpen alsof hij de Heere Zelf was. Als aan de Heere:

schik je naar je man zoals je je naar de Heer schikt.

9

Gedrag dat past bij het leven in Christus

Dat is niet het punt dat Paulus in Kolossenzen maakt. Hij zegt:

Vrouwen, schik je naar je man, zoals dat past bij het leven met de Heer.

In Efeze vergelijkt Paulus dus de rol van de man met de rol van de Heere tegenover de gemeente. De gemeente moet zich aan Christus onderwerpen als aan haar Man, en de vrouw aan haar man als aan Christus. Maar in Kolossenzen is dat niet het punt dat hij maakt. Wat hij in Kolossenzen zegt, is dat de vrouw zich aan haar man moet onderwerpen omdat dit juist is voor mensen die in Christus zijn. Dit is juist voor christenen.

‘In de Heere’ betekent natuurlijk in Jezus, in Christus. Dat is de gebruikelijke uitdrukking van Paulus voor de staat waarin een christen leeft. We zijn in Christus, en bepaalde dingen passen bij het leven in Christus. Andere dingen passen als het ware

niet bij het leven in Christus. Er zijn dingen die christenen behoren te doen, en Paulus roept de vrouwen op zich te onderwerpen omdat dit passend is voor christenen. Mensen die christen zijn, behoren zich te gedragen op een manier die bij christenen past. Dat zegt Paulus wanneer hij zegt dat het passend is in de Heere.

Ik geloof dat hij hier zegt dat bepaalde gedragingen in overeenstemming zijn met het christendom: passend, geschikt, gepast. Ze zijn in overeenstemming met het belijden van het christelijk geloof, terwijl andere gedragingen daar eenvoudig niet mee in overeenstemming zijn. Mensen die zich gedragen op een manier die niet overeenstemt met het christelijk geloof dat ze belijden, laten daarmee niet noodzakelijk zien dat ze geen echte christenen zijn. Want Jakobus zei:

Want wij struikelen allen in veel opzichten. Als iemand in woorden niet struikelt, is hij een volmaakt man, die bij machte is om ook het hele lichaam in toom te houden.

JAKOBUS 3:2

Hij schrijft aan christenen.

Je kunt het leven bekijken van wie je maar wilt, van welke christen je maar wilt. En als je maar lang genoeg kijkt, zul je op een gegeven moment iets vinden wat die persoon doet dat niet echt overeenstemt met wat hij gelooft. Paulus zelf klaagde dat hij dingen deed die niet overeenstemden met wat hij goedkeurde.

Zeggen dat iemand iets doet wat niet in overeenstemming is met wat christenen behoren te doen, of wat niet bij hen past, is dus niet hetzelfde als zeggen dat die persoon geen christen is. Maar als iemand een echte christen is, zal hij beslist goed nadenken over welk gedrag bij christenen past en daar gewetensvol naar handelen. Onder meer omdat we beseffen dat ons getuigenis tegenover de wereld niet alleen een getuigenis met woorden is. We hebben ook een zichtbaar getuigenis tegenover de wereld. Als mensen zich niet gedragen zoals christenen zich behoren te gedragen, brengt dat het Evangelie in diskrediet. Slaven en anderen krijgen in de Schrift soms te horen dat ze zich op een bepaalde manier moeten gedragen, omdat er staat dat ze op die manier het Evangelie zullen sieren. Ze zullen het Evangelie aantrekkelijk maken, omdat hun gedrag net zo goed predikt als hun woorden.

10

Het gezinsleven als christelijk getuigenis

In Titus 2, vers 4 en 5, zegt Paulus namelijk tegen de oudere vrouwen dat ze de jongere vrouwen moeten onderwijzen in hun gedrag. Hij zegt dat de jongere vrouwen door de oudere vrouwen onderwezen moeten worden:

opdat zij de jongere vrouwen leren verstandig te zijn, hun man lief te hebben, hun kinderen lief te hebben, bezonnen te zijn en kuis, te zorgen voor hun huishouden, goed te zijn, hun eigen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord van God niet gelasterd wordt.

TITUS 2:4-5

Hij zegt:

Zodat er niet kwaad wordt gesproken over het woord van God.

Vrouwen die zich niet gedragen zoals het christelijke vrouwen past, zullen het Evangelie in diskrediet brengen waarvan ze zeggen dat ze ernaar leven.

Niets is schadelijker voor het getuigenis van het Evangelie dan een christelijk leven dat niet overeenstemt met het beleden geloof, dan een christen die door niet-christenen als een huichelaar wordt gezien. Een huichelachtige christen kan meer schade aanrichten aan het geloof van ongelovigen, of aan hun mogelijkheid om tot Christus te komen, dan een kamer vol atheïsten die argumenten tegen het christendom aanvoeren. Want iedereen kan, wanneer hij naar de argumenten tegen het christendom luistert, beseffen dat die argumenten bevooroordeeld kunnen zijn. Ze komen van mensen die zich tegen het christendom verzetten, die er niet in geloven. Misschien vertellen ze niet het hele verhaal. Misschien verdraaien ze de waarheid.

Maar wanneer ze iemand zien die belijdt christen te zijn en wiens leven lijkt te logenstraffen wat hij zegt te geloven, brengt dat heel sterk het idee over dat het christendom niet echt waar is. Want de mensen die ertoe behoren, geloven het zelf

niet. Hun leven vormt een sterker argument tegen hun overtuigingen dan hun vijanden zouden kunnen aanvoeren. Paulus zei dat als vrouwen niet goed onderwezen worden en zich niet goed gedragen, het Woord van God gelasterd zou worden.

11

Volhouden tot de vrucht zichtbaar wordt

Het is dus belangrijk dat wij, vrouwen, mannen, kinderen en alle anderen, ons voegen naar de geopenbaarde wil van God en ons gedragen zoals christenen dat behoren te doen. Zelfs als de wereld anders is gaan denken over wat christenen behoren te doen. En dat is ze. De wereld zal vandaag waarschijnlijk niet zeggen: ‘O, kijk eens naar die onderdanige vrouwen. Is dat niet prachtig?’ Waarschijnlijk zullen ze zeggen: ‘Kijk eens naar die onderdanige vrouwen. Wat een dwazen!’ Sommigen zullen in elk geval zo denken. Maar Paulus zei dat hij het niet erg vond een dwaas te zijn om Christus’ wil. Hij zei:

Want het dwaze van God is wijzer dan de mensen en het zwakke van God is sterker dan de mensen.

1 KORINTHE 1:25

Natuurlijk zal de wereld in eerste instantie geneigd zijn oppervlakkig te oordelen. Maar op de lange termijn zullen levens die het patroon volgen waarvoor God ze gemaakt heeft, vrucht voortbrengen die niemand kan negeren. Als je christelijke gezinnen ziet functioneren volgens Gods aanwijzingen voor christelijke gezinnen, dan is de vrucht van die gezinnen iets waar zelfs de meest cynische heiden naar moet kijken en van moet zeggen: ‘Nou, ik moet toegeven dat dit een gelukkiger gezin is dan het mijne. Ik moet toegeven dat ze inderdaad hun leven lang bij elkaar zijn gebleven.’

‘Ze hebben inderdaad de obstakels overwonnen die ertoe hebben geleid dat ik van mijn vrouw of mijn man ben gescheiden. Deze mensen zijn door die moeilijke periode in hun leven heen gekomen, en nu hebben ze deze gelukkige, vruchtbare, levenslange

relatie. Op hun oude dag zijn ze elkaar nog steeds toegewijd. Hun kinderen hebben hun geen schande gebracht. Hun kinderen zijn productieve burgers. Hun kinderen gedragen zich goed.'

Vaak worden de deugden van het christelijke leven pas op de lange termijn zichtbaar. Als mensen naar je kijken en zien welke keuzes je nu in je jeugd maakt, en die gaan tegen de cultuur in, dan zeggen ze misschien alleen maar: 'Wat een idioot, wat een dwaas. Wat sta jij ver van de werkelijkheid af, wat loop jij achter bij de moderne tijd.' Maar christenen kunnen wachten. We krijgen tenslotte te horen dat we geduldig moeten zijn. Het hele christelijke leven bestaat uit wachten, wachten op Jezus. En ondertussen wachten we ook op andere dingen: resultaten. We wachten op de vrucht.

Weet je nog wat Jakobus zei?

Wees daarom geduldig, broeders, tot de komst van de Heere. Zie, de landbouwer verwacht de kostbare vrucht van het land, en heeft daarbij geduld, totdat het de vroege en late regen zal hebben ontvangen.

JAKOBUS 5:7

We moeten ons ijverig toelagen op het doen van wat goed is, ook als de wereld daar nu kritiek op heeft. Na verloop van tijd zal de vrucht zichtbaar worden.

In Galaten hoofdstuk 6 staat:

En laten wij niet moe worden goed te doen,

GALATEN 6:9

Volgens mij is het hoofdstuk 6 van Galaten.

En laten wij niet moe worden goed te doen, want te zijner tijd zullen wij oogsten, als wij het niet opgeven.

GALATEN 6:9

De oogst en de vrucht van onze arbeid worden op een later tijdstip zichtbaar. Het is Galaten 6:9:

Laten we niet moe worden van goeddoen.

Waarom zou je moe worden van goeddoen? Omdat er tegenstand is in de cultuur, er is tegenstand in de wereld, er is kritiek. Natuurlijk bestaat de neiging om moe te worden van het tegen de stroom in zwemmen. Als je gewoon met de stroom meegaat, kun je ontspannen. Je wordt nooit moe als je met de menigte meedrijft, als je met de lemmingen meerent. Maar als je je omdraait en tegen het verkeer in gaat of tegen de stroom in zwemt, zal dat vermoeiend zijn. Maar hij zegt:

Word niet moe.

Ga tegen de heersende opvattingen in, ga tegen de stroom in, want hij zegt:

Want op het juiste moment zullen we oogsten als we de moed niet verliezen, als we niet bezwijken.

De aanwijzingen die Paulus hier geeft, passen dus totaal niet bij onze huidige cultuur, maar dat zou ons geen moment van ons stuk moeten brengen. Als we met de huidige cultuur willen meedrijven, zitten we bij de verkeerde godsdienst. Dan zou je niet op deze school moeten zitten. Je zou jezelf zelfs geen christen moeten noemen als je met de wereld wilt meedrijven. Want de Bijbel zegt:

Heb de wereld niet lief en ook niet wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem.

1 JOHANNES 2:15

We moeten hier dus een beslissing nemen. Jezus zei:

Als u van de wereld zou zijn, zou de wereld het hare liefhebben, maar omdat u niet van de wereld bent, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld u.

JOHANNES 15:19

Prima.

Het moet genoeg zijn voor de discipel dat hij wordt zoals zijn meester, en dat de dienaar wordt zoals zijn heer. Als ze de Heere van het huis Beëlzebul genoemd hebben, hoeveel te meer Zijn huisgenoten!

MATTHEÛS 10:25

Dat zei Hij. Nou en? Als dat soort dingen ons dwarszat, waren we geen christenen geworden. Of als het ons wel dwarszit en we christenen zijn geworden, dan zijn we christenen geworden zonder te weten waar we aan begonnen. En daarom zei Jezus dat je de kosten moet berekenen, want beginnen en het niet afmaken is een grotere schande dan helemaal niet beginnen. Laten we dus ter harte nemen wat hier staat:

En laten wij niet moe worden goed te doen, want te zijner tijd zullen wij oogsten, als wij het niet opgeven.

GALATEN 6:9

Laten we zeggen: 'Dit is wat God passend noemt. Dit is wat God gepast noemt.'

12

Mannen, heb lief zonder verbittering

Nu krijgen mannen te horen:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

Dat is een interessante aanwijzing.

Waarom zou juist die aanwijzing nodig zijn? Hij zei niet: ‘Mannen, heb je vrouw lief en sla haar niet’, of: ‘Mannen, heb je vrouw lief en ga niet vreemd’, of: ‘Mannen, heb je vrouw lief en verzuim niet om in haar levensonderhoud te voorzien.’ Er zijn allerlei dingen die hij had kunnen zeggen. Er zijn heel wat dingen die mannen behoren te doen, en dingen waarvan hun gezegd moet worden dat ze die niet moeten doen, maar die mannen vaak wel doen. Maar het is interessant dat Paulus juist dit ene eruit licht: wees niet verbitterd tegenover hen.

Ik denk dat de reden hiervoor is dat Paulus een scherp inzicht had in de menselijke natuur en in de verschillen tussen de geslachten. Paulus kende de verschillen tussen de geslachten zelfs zo goed dat sommige geleerden denken dat hij ooit getrouwd moet zijn geweest. Zelf geloof ik niet dat hij getrouwd is geweest. Maar ze verbazen zich over zijn grondige kennis van de moeilijkheden waarmee echtparen te maken krijgen.

In 1 Korinthe hoofdstuk 7 spreekt hij over de seksuele behoeften van de man en de vrouw en de spanningen die daarbij komen kijken, enzovoort. Veel mensen vinden dat hij daar spreekt als iemand die het van binnenuit kent. We weten dat hij niet getrouwd was toen hij dat schreef, maar sommige mensen denken dat hij eerder getrouwd moet zijn geweest, omdat hij zo realistisch onderkende wat er speelt in de relatie tussen een man en zijn vrouw.

13

Verschillen tussen man en vrouw begrijpen

Ik denk dat Paulus inzag dat mannen en vrouwen anders in elkaar zitten, en dat ze anders denken, en anders voelen, en dingen anders ervaren, en anders reageren. En ik spreek in algemene zin. We mogen niet te veel generaliseren, want er zijn mannen die veel meer als vrouwen denken en veel meer als vrouwen voelen. En er zijn vrouwen die veel meer passen in het stereotype beeld dat we hebben van hoe mannen zijn. En dit moet je niet als kritiek opvatten. Je kunt een vrouw ontmoeten die qua temperament meer lijkt op mannen dan op vrouwen in het algemeen. Of een man die houdt van dingen waarvan we gewoonlijk denken dat vrouwen ervan houden. De

Bijbel schrijft niet voor van welke dingen mannen en vrouwen moeten houden. Het is alleen een constatering dat mannen en vrouwen over het algemeen op verschillende manieren omgaan met hun omgeving en met relaties.

Het andere geslacht leert die verschillen zelden begrijpen. Dat wil zeggen, mannen krijgen maar heel zelden echt vat op wat een vrouw beweegt, en vrouwen komen er bijna nooit aan toe mannen te begrijpen. Ik denk dat ze daar vroeger misschien meer aan toekwamen, omdat er minder narcisme was. Ik denk dat men vroeger begreep dat de vrouw en de man hun leven lang samen moesten leven, en dat ze elkaar moesten leren kennen. Ze moesten leren hoe ze elkaar gelukkig konden maken.

Tegenwoordig krijgen we te horen dat het huwelijk er is om jou gelukkig te maken. Als je niet gelukkig bent, kun je misschien iemand anders vinden. Zoek iemand die je gelukkig maakt, want je hebt recht op geluk. Dat is de boodschap van onze tijd. En daardoor denken de meeste stellen, in plaats van de moeilijke lessen te leren van: ‘Waarom denkt mijn man zo? Waarom denkt mijn vrouw zo?’, alleen maar: ‘Deze persoon en ik passen niet bij elkaar. Die ander zit op een totaal andere golflengte dan ik.’ En daarom gaan ze meestal uit elkaar. Of als ze niet uit elkaar gaan vanwege religieuze druk om bij elkaar te blijven, of omwille van de kinderen, leren ze vaak wrok tegen elkaar te koesteren in plaats van elkaar te begrijpen.

Dat is iets heel, heel natuurlijks voor een man die niet begrijpt hoe een vrouw in elkaar zit. En ik ga voor mezelf geen uitzondering maken. Ik begrijp het niet. Maar ik heb nu in dit huwelijk bijna zeventien jaar gehad om eraan te werken. Maar ik begrijp het nog steeds niet. Maar ik heb de rest van mijn leven om het te leren. Het duurt langer dan een universitaire opleiding, dat kan ik je wel vertellen.

Maar de verleiding is heel groot wanneer een man verwacht dat zijn vrouw in een situatie rationeel reageert, zoals hij en zijn vrienden dat zouden doen, en zij dan in huilen uitbarst terwijl hij met geen mogelijkheid kan bedenken waarom ze zou huilen. Dan is de verleiding voor hem groot om te denken: ‘Deze persoon is vreemd. Ze is niet normaal. Met mijn vrienden kon ik altijd praten, vrijuit praten over alles wat ik meemaak, en niemand voelde zich gekwetst. Met die mannen is makkelijk om te gaan. En deze persoon, ik kan haar niet eens vertellen wat er in me omgaat, want ze blijft het

me drie weken lang kwalijk nemen. Of ze huilt terwijl er niets verdrietigs is. Ik begrijp het niet. Ik kwam altijd overal op tijd, totdat ik trouwde. En als mijn vrouw dan mee moet, kunnen we er nooit op tijd komen.'

Mannen zeggen gemakkelijk: 'Dit is een last. Dit is gewoon niet makkelijk', en zien hun vrouw dan als de oorzaak van de ingewikkeldheid van het leven. En ongetwijfeld voelen vrouwen hetzelfde, omdat ze niet begrijpen waarom hun man zo gevoelloos over bepaalde dingen kan praten zonder daar emotioneel bij te worden. Hij brengt haar aan het huilen en weet niet eens dat hij iets heeft gezegd waar je aanstoot aan zou kunnen nemen.

Mannen en vrouwen zijn verschillend. En de poging van onze cultuur om dit feit te ontkennen heeft zoveel huwelijken verwoest. Men probeert mannen en vrouwen hetzelfde te maken, en ons te laten denken dat ze hetzelfde horen te zijn. En men laat ons denken dat, als ze niet hetzelfde zijn, je dan maar een andere huwelijkspartner moet zoeken die meer op je lijkt dan degene die je achterlaat, omdat het moeilijk zal zijn om deze persoon te leren kennen. Dat zal veel toewijding vragen.

En zoals ik al zei, houden huwelijken heel vaak geen stand, voor een heel groot deel vanwege dit soort onbegrip. En de huwelijken die om allerlei redenen wel standhouden, blijven vaak alleen met grote moeite en veel wrok in stand. En ik denk dat wanneer Paulus tegen mannen zegt:

'Hou van je vrouw en wees niet verbitterd tegenover haar', hij bedoelt dat mannen geen wrok tegen hun vrouw moeten koesteren.

Hoewel het woord 'bitter' ook betrekking kan hebben op gedrag in plaats van alleen op een gevoel. We zeggen dat iemand bitter is, en in ons hedendaagse taalgebruik hebben we het dan altijd over een houding van wrok of iets dergelijks. Maar bitterheid is in de Bijbel ook een beschrijving van bepaalde omstandigheden. De behandeling die de Joden in Egypte als slaven kregen, wordt als bitter beschreven. Bitterheid. Sterker nog, ze eten zelfs tot op de dag van vandaag met Pascha bittere kruiden om hen te herinneren aan hun bittere omstandigheden in Egypte.

Het Engelse woord ‘bitter’ zou bij een man tegenover zijn vrouw ook een andere betekenis kunnen hebben. Niet dat hij wrok koestert, maar dat hij haar hard of ruw behandelt. En ik weet niet of Paulus het zo bedoelt. Ik weet niet zeker hoe hij het woord zou gebruiken. Maar zoals ‘Wees niet verbitterd tegenover hen’ in onze taal begrepen zou worden, betekent het dat je jezelf niet toestaat wrok tegen hen te koesteren. Maar die verleiding is er, misschien vaker dan velen van ons zouden denken.

14

Gehoorzaamheid van kinderen en geweten

Hier staan instructies voor mannen en vrouwen. Natuurlijk hoeven we hier niet heel uitvoerig op in te gaan. We hebben het er bij andere onderwerpen of in thematische besprekingen over gehad. Laten we verdergaan en het over kinderen hebben.

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

Opnieuw moet ‘in alle dingen’ worden begrensd. Als je ouders je in de prostitutie willen verkopen, zou dat iets zijn waarin je hun niet gehoorzaamt. Maar hoe vaak doen ouders dat? Zeker in christelijke gezinnen zul je dat niet vaak tegenkomen.

Ik zeg: ‘Onderwerp je of gehoorzaam, behalve wanneer ze je opdragen te zondigen.’ Daarbij bestaat het werkelijke gevaar dat de vrouw of het kind in die ondergeschikte positie zichzelf voortdurend tot rechter over de ouder of de man maakt. Soms heeft het kind andere opvattingen over wat goed en verkeerd is. Of de vrouw kan een andere opvatting hebben over wat goed en verkeerd is dan de man. Je zou niet kunnen stellen dat de ouder het kind letterlijk opdraagt te zondigen, in de zin dat de Bijbel dingen verbiedt zoals wat de ouder opdraagt. Het kind vindt het gewoon verkeerd, of de

vrouw vindt het gewoon verkeerd. Niet omdat er een rechtstreeks Bijbels gebod over bestaat; het druist gewoon tegen hun geweten in. Daarom maakt het kind of de vrouw, of wie zich ook in de ondergeschikte positie bevindt, zichzelf voortdurend tot rechter over degene die gezag heeft, in plaats van de bereidwillige partner en het onderworpen gezinslid te zijn.

Toen ik als kind bij mijn ouders woonde, in mijn tienerjaren — ik heb dit eerder genoemd — wilden ze dat ik mijn haar liet knippen. Ik wilde mijn haar niet laten knippen. Ik zei dat mijn lange haar deel uitmaakte van mijn bediening, van mijn getuigenis, omdat ik in een christelijke band zat. Destijds moest je lang haar hebben als je in een rockband zat, anders was het niet geloofwaardig. Ik geloofde echt dat God wilde dat ik lang haar had. Nu staat er niets in de Bijbel dat zei dat Hij wilde dat ik lang haar had. Maar toen mijn vader zei: ‘Laat je haar knippen’, had ik het gevoel dat er hier een spanning was tussen mijn vader en God. God wil dat ik mijn haar laat groeien; mijn vader wil dat niet. Er was bij mij heel wat eigengerechtigheid en verzet tegen het gezag van mijn vader.

Mijn vader zei dan: ‘Nou, de Schrift zegt dat je je ouders moet eren en je ouders moet gehoorzamen.’ Ik zei dan: ‘Ja, maar:

Maar Petrus en de apostelen antwoordden en zeiden: Men moet aan God meer gehoorzaam zijn dan aan mensen.

HANDELINGEN 5:29

Er waren daar wat problemen, maar het was mijn probleem. Want ik verzette me niet tegen het gezag van mijn ouders op grond van rechtstreekse Bijbelse geboden, maar op grond van een aanname die ik had over wat God wilde.

15

Zonde als excuus om niet te gehoorzamen

Dit is maar al te vaak het geval bij mensen die tegen het gezag willen ingaan — een vrouw of een kind of iemand anders die onder gezag staat. Ze weten dat hun enige uitweg is om de instructies die hun niet aanstaan als zonde uit te leggen. Dus:

‘Natuurlijk zou ik me hierin anders aan je onderwerpen, maar wat je vraagt is duidelijk zonde, en dat kan ik niet doen.’ Dat is het enige excuus dat die persoon heeft om niet te gehoorzamen, begrijp je. Dus beroepen ze zich daar zo vaak mogelijk op.

Maar laat ik dit zeggen: zoals ik het begrijp, kan iemand zich daar alleen werkelijk op beroepen als er een rechtstreeks gebod in de Schrift staat dat zegt: ‘Doe dit niet’, en de man of de ouder zegt: ‘Doe dat.’ Dan heb je een geval waarin God een duidelijk gebod heeft gegeven en de ouder of de man een tegengesteld gebod geeft. Degene die zich anders zou moeten onderwerpen, moet in dat geval zeggen: ‘Het spijt me, God heeft dit gezegd.’

Want bij alles wat daar niet aan voldoet, als het alleen maar is: ‘Ik vind het verkeerd; ik denk dat het tegen mijn geweten zou ingaan om te doen wat je zegt, ook al zegt de Bijbel dat niet’, moet ik onder ogen zien dat, als ik me wil richten naar wat de Bijbel zegt, de Bijbel zegt:

Schik je in alles.

Als ik zeg: ‘Maar ik moet God meer gehoorzamen dan mensen’, hoe zit het dan met Gods opdracht: ‘Onderwerp je in alles’ en ‘Onderwerp je zoals aan de Heere’?

Of gaan we selectief zijn in onze gehoorzaamheid aan God en God alleen gehoorzamen wanneer dat ons een excuus geeft om ons niet te onderwerpen? En wanneer Hij ons gebiedt ons te onderwerpen, dan gehoorzamen we God niet.

We zijn er experts in om excuses te bedenken zodat we onze zin kunnen krijgen, en dat is iets wat we echt moeten veranderen. We moeten zover komen dat we bereid zijn te erkennen dat de gezagsdragers die God aanstelt, Zijn gezagsdragers zijn. Ze zijn niet volmaakt en nemen misschien af en toe zelfs een verkeerde beslissing. Ook christelijke gezagsdragers kunnen in een zeldzaam geval een beslissing nemen die zondig zou zijn, omdat ze niet volmaakt zijn. Maar alleen in die laatste gevallen moet hun gezag worden afgewezen. Op alle andere momenten zegt God dat je je moet onderwerpen, en je aan hen onderwerpen is je aan God onderwerpen. Tegen hen in opstand komen is niets anders dan tegen God in opstand komen. God heeft hen aangesteld, en jij kunt hen niet uit hun ambt zetten. Je kunt hen niet ontzetten uit de positie waartoe God

hen heeft aangesteld. En je kunt dat niet negeren zonder God Zelf ongehoorzaam te zijn, Die Degene is Die de instructies heeft gegeven om je aan deze persoon te onderwerpen.

16

Volwassen kinderen en ouderlijk gezag

Nu, kinderen. De grote vraag die opkomt is: moet ik mijn ouders nog steeds gehoorzamen? Ik ben ergens in de twintig. Ik woon al jaren niet meer thuis. Mijn ouders letten niet eens op wat ik doe. Moet ik mijn ouders gehoorzamen in de Heere? Dat is moeilijk te beoordelen. Maar dit wil ik wel zeggen: wanneer Paulus hier het woord 'kinderen' gebruikt, heeft hij het naar mijn mening niet over volwassenen.

Ik geloof dat volwassen kinderen hun ouders moeten eren, maar het is duidelijk dat er momenten zijn waarop volwassen kinderen zich terecht losmaken van hun ouders. De ouders staan dat toe. In Bijbelse tijden gebeurde dat eigenlijk pas wanneer het kind trouwde. Wanneer het kind oud genoeg was om te trouwen, gaven de ouders het doorgaans weg. Totdat ze getrouwd waren, behoorden ze tot het huishouden van hun ouders en stonden ze onder hun gezag. Daarna gingen ze deel uitmaken van een ander huis en een andere gezagsstructuur.

We hebben in onze samenleving een verschijnsel dat volgens mij in Bijbelse tijden niet erg gebruikelijk was: een hele groep jonge mensen die van geen enkel gezin deel uitmaken. Ze maken geen deel uit van het gezin van hun ouders en ze maken geen deel uit van een eigen gezin. Ze hebben geen gezin. Het zijn eenlingen. Het zijn op zichzelf staande personen. Ze zijn op zoek naar een partner, maar ze bewegen zich daar min of meer vrij rond, zonder verbonden te zijn aan enige gezagsstructuur.

Ik weet eerlijk gezegd niet precies wat Paulus zou zeggen tegen volwassen kinderen die op een leeftijd zijn waarop ze in zijn samenleving, in zijn tijd, waarschijnlijk inmiddels het huis uit en getrouwd zouden zijn geweest. Ze zouden duidelijk niet onder het gezag van hun ouders staan, want de Bijbel zegt:

Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn.

EFEZE 5:31

Het is duidelijk dat het verlaten van het huis van vader en moeder ook betekent dat je de zeggenschap van vader en moeder achter je laat, zodat een man een nieuw gezin begint. Hij moet nog steeds blijf geven van eerbied voor zijn ouders, maar hij maakt geen deel meer uit van hun huishouden.

Je zou kunnen betogen, al zou ik daar niet zeker van zijn, dat als je met toestemming van je ouders hun huis hebt verlaten, hoewel je niet getrouwd bent, zij je hebben losgelaten alsof je wel getrouwd was. Dat zou een mogelijke manier kunnen zijn om het te begrijpen. In dat geval zijn zijn instructies over kinderen die hun ouders in de Heere gehoorzamen misschien evenmin op jou van toepassing als wanneer je het huis had verlaten om te trouwen. Maar ik weet dit niet zeker.

17

Ouders eren na het verlaten van hun huis

Dit zou ik willen zeggen: het is heel belangrijk om, als het mogelijk is, je ouders in alles te eren, en vooral als je nog niet getrouwd bent, omdat je geen hogere verplichting hebt. Als je getrouwd bent, heb je een hogere verplichting. Je hogere verplichting geldt je huidige gezin. Maar als je geen nieuw gezin hebt, heb je een oud gezin. De Bijbel zegt:

een God Die eenzamen in een huisgezin plaatst,

PSALMEN 68:7

Een gezin is de fundamentele leefeenheid voor het menselijk leven.

Hoewel dat in onze cultuur misschien niet zo lijkt, kan het zijn dat in Gods ogen iedereen die geen eigen gezin heeft gesticht, een gezin heeft waartoe hij behoort: nog steeds het gezin van zijn ouders. Je verlaat het ene gezin om deel uit te maken van een ander. In dat geval kan het heel goed zijn dat God je nog steeds beschouwt als iemand die onder de bescherming van zijn ouders staat, nog steeds onder het dak van zijn ouders, ook al woon je al heel lang niet meer thuis. Misschien strekt dat dak zich niet echt uit tot het geografische gebied waar je je bevindt, maar figuurlijk gesproken wel.

Mijn vader vertelde me bijvoorbeeld dat hij wilde dat ik mijn haar kort hield zolang ik onder zijn dak woonde, zolang ik onder zijn gezag woonde. Toen ik het huis uit ging, en dat was de dag nadat ik mijn middelbareschooldiploma had gehaald, begon ik mijn haar te laten groeien. Hoewel ik niet getrouwd was, heb ik niet heel lang gewacht om te trouwen. Ik trouwde een paar jaar later, maar mijn vader had me op dat moment al toestemming gegeven om het huis uit te gaan en op dat punt te doen wat ik wilde. Ik had dus niet het gevoel dat ik hem ongehoorzaam was door mijn haar te laten groeien nadat ik het huis uit was gegaan.

Dat idee om je haar te laten groeien lijkt waarschijnlijk een belachelijke kwestie. In de jaren negentig maakte niemand zich druk om de lengte van je haar. Maar in het begin van de jaren zeventig was het een grote kwestie. Het was een grote culturele kwestie. Het was destijds belangrijk.

Maar dit wil ik wel zeggen: sommigen van jullie zijn volwassen en hebben met toestemming van hun ouders het ouderlijk huis verlaten. Jullie ouders zien zichzelf niet eens meer als gezagsdragers over jullie leven, omdat jullie in hun ogen nu zelfstandige volwassenen zijn of omdat jullie getrouwd zijn. In zulke gevallen denk ik niet dat Paulus' instructies noodzakelijkerwijs van toepassing zijn. Wanneer hij zegt: 'Kinderen, luister naar je ouders', verwijst hij volgens mij naar een huishouden. Hij heeft het over de bewoners van een huishouden, de kinderen die onder het toezicht en de leiding van hun ouders staan. Als je ouders je hebben vrijgelaten om geen deel meer uit te maken van hun huishouden, zou ik zeggen dat ze daarmee waarschijnlijk ook afstand doen van elke aanspraak op gezag over jouw handelen. Al heb ik, zoals je weet, in een ander verband gezegd dat een volwassen christen er volgens mij heel verstandig

aan doet om bij een huwelijk of andere belangrijke beslissingen zijn ouders te raadplegen. En om bij zulke zaken te proberen zijn ouders zo goed mogelijk te behagen. Daarmee zou hij God zeer eren. Want ouders zijn emotioneel betrokken bij het welzijn van hun kinderen, en terecht.

Hij zegt:

Kinderen, luister in alles naar je ouders, want daar is de Heer blij mee.

Is dat niet waar het mensen om gaat? Op een bepaald niveau is het christendom niets anders dan dat je een ander gaat proberen te behagen. Voordat je christen was, behaagde je jezelf. Wanneer je christen wordt, moet je voortaan de Heere behagen. Dat is het fundamentele verschil bij de bekering.

Het gaat er dus niet om dat je zegt: 'Kinderen, gehoorzaam je ouders, anders zal God je straffen', of: 'Je overtreedt de wet van God.' Maar het is aangenaam voor de Heere. Dat zou genoeg moeten zijn. Dat zou voor iedereen genoeg aansporing moeten zijn om iets te doen. 'O, behaagt dit de Heere? Dat is alles wat ik hoeft te weten. Je hoeft me alleen maar te vertellen wat God behaagt, en dat zal ik doen. Je hoeft me geen wetten te geven. Je hoeft me niet in de boeien te slaan. Je hoeft me niet met straf te dreigen. Vertel me gewoon wat God behaagt, en dat is voor mij genoeg.' Want als christen heb ik me ertoe verbonden om God te behagen, niet mezelf. En dus zegt Paulus dat het de Heere behaagt wanneer kinderen hun ouders gehoorzamen.

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals het behoort in de Heere. Mannen, heb uw vrouw lief en wees niet verbitterd tegen haar. Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere. Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

KOLOSSENZEN 3:18-21

18

Vaders, ontmoedig je kinderen niet

Als een kind zich erop toelegt de ouders te gehoorzamen, of zelfs als het dat niet doet, staat het nog steeds onder het gezag en de zeggenschap van de ouder. Zolang het kleine kinderen zijn, hebben ze niet de kracht om zich tegen hun ouders te verzetten. Soms worden tieners groter dan hun ouders, en soms leidt dat tot een nare scène als ze geen onderdanige houding hebben. Maar vooral wanneer kinderen klein zijn, hebben ze niet de kracht om zich tegen hun ouders te verzetten. En als de ouders onredelijk zijn en ingaan tegen het rechtvaardigheidsbesef dat het kind al heeft, kan dat kind gemakkelijk ontmoedigd raken.

Want het is daar een ongelijke strijd: een grote, sterke vader, een klein kind. En het kind weet dat er onrecht gebeurt en dat het daar niets tegen kan beginnen, omdat zijn vader groter is. En natuurlijk moet het ook zo zijn, want in een godvruchtig gezin weet de vader veel beter dan het kind wat juist is. Kinderen doen van nature eerder wat er impulsief in hen opkomt, of wat hun driften hun ingeven. En helaas zijn sommige volwassenen in dat opzicht nooit volwassen geworden, en doen ze dat nog steeds.

Maar in een situatie waarin vader het het beste weet — en dat is in wezen wat de Bijbel als de norm voor christelijke gezinnen voor ogen heeft — weet de vader meer dan de kinderen. De vader is wijzer, godvruchtiger. Hij voedt hen daar op:

En vaders, wek geen toorn bij uw kinderen op, maar voed hen op in de onderwijzing en de terechtwijzing van de Heere.

EFEZE 6:4

Dat doet hij niet met een dictatoriale houding van: ‘Omdat ik het zeg, daarom.’ Al kunnen er momenten zijn waarop hij dat wel moet doen, omdat het kind maar eindeloos blijft tegenspreken en geen enkel argument van de ouder wil aannemen, zelfs als het volkomen goede argumenten zijn. Soms moet de ouder gewoon zeggen: ‘Nou, omdat ik het zeg. Meer kan ik niet zeggen. Ik heb goede redenen. Als je ouder bent, zul je die begrijpen. Op dit moment is het niet jouw plicht om het te begrijpen. Het is jouw plicht om te gehoorzamen.’

Maar als dat de enige manier is waarop je gezag uitoefent, zal dat het kind vaak het idee geven dat de ouder misschien geen goede redenen heeft. Misschien vindt hij het gewoon niet prettig om tegengesproken te worden. Misschien wil hij gewoon de baas spelen en zijn eigen ego strelen. Of het kind nu gelijk heeft of niet, als het kind denkt dat het zo zit, kan dat ertoe leiden dat het ontmoedigd raakt. Het kan ervoor zorgen dat het kind graag bij de eerste de beste gelegenheid het huis uit wil. En ouders moeten hun kinderen zo opvoeden dat ze hen niet weggagen of in dat opzicht ontmoedigen. Natuurlijk moet je soms tegen hun wil ingaan, maar je hoeft niet onredelijk te zijn.

19

Dienaren: werken zonder ogendienst

Nu richt hij zich tot de dienaren en de meesters. Het is vreemd hoe de hoofdstukindeling hier loopt, want nadat hij de vrouwen heeft aangesproken, spreekt hij de mannen aan. Hij spreekt de kinderen aan en daarna hun vaders. Hij spreekt de dienaren aan en daarna hun meesters. Maar om de een of andere reden worden de meesters door een hoofdstukgrens van de rest gescheiden. Hij spreekt de dienaren namelijk aan tot het einde van hoofdstuk 3, en dan spreekt hij in hoofdstuk 4, vers 1, de meesters aan. De hoofdstukgrens had net zo gemakkelijk een vers later kunnen liggen. Die hoofdstukindelingen zijn tenslotte niet geïnspireerd. Ze zijn een menselijke vernieuwing. Dit lijkt een van die vreemde plekken waar degene die de hoofdstukindeling heeft gemaakt, om onverklaarbare redenen niet goed heeft opgelet.

Maar hij zegt tegen de dienaren:

Slaven, wees in alles uw aardse heren gehoorzaam, niet met ogendienst als om mensen te behagen, maar oprecht van hart, in het vrezen van God.

KOLOSSENZEN 3:22

Daarmee bedoelt hij je aardse meesters.

Dat betekent: niet alleen wanneer de meester kijkt. Het meest voorkomende verschijnsel dat we allemaal wel kennen uit een werksituatie, is dat iedereen druk bezig moet lijken als de baas er is. Wanneer de baas weg is om wat bankzaken te regelen of iets dergelijks, en er geen klanten zijn, zitten de werknemers wat op de toonbank te kletsen, terwijl ze de grill zouden kunnen schoonmaken of iets anders zouden kunnen doen. Ik heb het hier natuurlijk over een baantje tegen het minimumloon. Maar bij elk soort werk waarbij dienaren of werknemers verantwoordelijkheid krijgen, wordt van hen verwacht dat ze voor hun loon eerlijk werk leveren. Toch doen ze dat vaak alleen wanneer ze verantwoording moeten afleggen. Ze doen dat alleen wanneer iemand kijkt.

20

Verantwoording aan God en aan mensen

Dit brengt ons bij de hele kwestie van verantwoording afleggen in het algemeen. Een christen moet verantwoording afleggen aan God, en dat is maar goed ook. Want in de wereld kun je mensen alleen tot goed gedrag bewegen met een menselijke structuur waarbinnen ze verantwoording moeten afleggen. Veel christenen zijn van mening dat je in je gemeente een structuur moet hebben waarbinnen je verantwoording aflegt, omdat je anders van het geloof zult afdwalen. Als je geen verantwoording hoeft af te leggen aan een voorganger, als je geen verantwoording hoeft af te leggen aan een institutionele organisatie, dan ontbreekt er op de een of andere manier iets aan je christelijke leven. Je bent dan op de een of andere manier ongehoorzaam aan God. En waarschijnlijk ben je niet alleen een ongeleid projectiel, maar ben je ook gedoemd om van het geloof af te dwalen en een ketter te worden.

Uiteraard heb ik dit vaak gehoord, aangezien ik niet meer onder het gezag van een voorganger sta. Ik heb geen raad van oudsten en ben niet aangesloten bij een institutionele kerk. Ik ben elke zondag in de gemeente, maar ik ben bij geen enkele instelling aangesloten. Dat doe ik uit overtuiging. Dat is geen kwestie van nalatigheid van mijn kant. Dat doe ik uit overtuiging, omdat ik niet geloof dat institutionele kerken een plaats hebben in de Schrift, althans niet zoals wij die hebben.

Maar dan zeggen mensen: ‘Nou, aan wie leg jij dan verantwoording af?’ Wat betekent verantwoording afleggen? Verantwoording afleggen betekent dat iemand je in de gaten houdt en erop zal toezien dat je geen verkeerde dingen doet. Dat is wat verantwoording afleggen betekent. Als mensen ernaar vragen, vind ik dat niet erg. Ik vind het niet erg om antwoord te geven. Mijn antwoord is: ‘Ik leg verantwoording af aan God.’

‘Ja, maar God is onzichtbaar. Is er dan geen mens tegenover wie je verantwoording moet afleggen?’

‘O ja, ik moet tegenover iedereen verantwoording afleggen. Mijn leven is openbaar. Ik ben open. Ik kom openlijk voor mijn opvattingen uit. Als ik tot ketterij zou vervallen, zou iedereen dat als eerste weten, want ik doe niet geheimzinnig. Ik heb geen geheimen. Ik heb geen geheimen in mijn privéleven. Ik moet tegenover iedereen verantwoording afleggen.’

Net als Paulus. Paulus zei:

Integendeel, wij hebben de schandelijke, verborgen praktijken verworpen; wij wandelen niet in bedrog en vervalsen ook niet het Woord van God, maar door het openbaar maken van de waarheid bevelen wij onszelf aan bij elk menselijk geweten, in de tegenwoordigheid van God.

2 KORINTHE 4:2

Zo legde Paulus verantwoording af. Wie zag erop toe dat Paulus verantwoording aflegde? Denk daar eens over na. Denk eens aan het boek Handelingen. Aan wie moest Paulus verantwoording afleggen? Aan de gemeente die hem had uitgezonden, de gemeente van Antiochië? Ja, hij kwam ongeveer eens in de drie jaar op bezoek. Hij stuurde ze niet elke week een e-mail om ervoor te zorgen dat ze wisten wat hij deed. Voor zover wij weten, had hij soms jarenlang geen enkel contact met hen. Is dat verantwoording afleggen?

Zeker, toen hij naar Jeruzalem ging, onderwierp hij zich aan Jakobus. Maar dat was omdat dat het terrein van Jakobus was. Dat was niet het terrein van Paulus. Hij was daar op bezoek. Maar in het leven van Paulus bestond niet wat iemand tegenwoordig een structuur zou noemen waarbinnen je verantwoording aflegt, verantwoording aan mensen. Weet je waarom? Omdat Paulus zei:

Zo zal dan nu ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven aan God.

ROMEINEN 14:12

21

Christus dienen en rekenschap afleggen

Denk eens aan het voordeel hiervan. Paulus geeft dienaren instructies. Hij zegt dat ze verantwoording moeten afleggen aan God. Dienaren worden over het algemeen lakser in hun plichten wanneer de meester niet kijkt. Waarom? Omdat ze in hun leven alleen aan mensen verantwoording hoeven af te leggen. Ze dienen alleen wanneer iemand kijkt, om mensen te behagen. Maar hij zegt dat je een dienaar van de Heere bent. Hij zegt vervolgens:

En alles wat u doet, doe dat van harte, als voor de Heere en niet voor mensen, in de wetenschap dat u van de Heere als vergelding de erfenis zult ontvangen, want u dient de Heere Christus. Maar wie onrecht doet, zal het onrecht dat hij gedaan heeft, terugkrijgen; en er is geen aanzien des persoons.

KOLOSSENZEN 3:23-25

Hij bedoelt niet dat je meester het je zal vergelden, want je kunt met dingen weggkomen als je meester niet kijkt. Hij zegt dat je Jezus Christus dient. Je zult naar je werken beloond of gestraft worden, ook als je meester nooit te weten komt wat je hebt gedaan.

Misschien steel je van je meester en weet hij het niet, maar God weet het wel. En wie verkeerd doet, zal door Jezus gestraft worden. Hij is de Meester. Hij is Degene aan Wie je verantwoording moet afleggen.

Er zijn natuurlijk situaties in het leven waarin je daarnaast te maken hebt met structuren waarbinnen je verantwoording moet afleggen — op je werk, in een huwelijk of ook in de gemeente. Er zijn oudsten in de gemeente. Maar het punt dat ik wil maken is dit: verantwoording afleggen is in de Schrift iets geestelijks, niet iets institutioneels. Je zult nergens in de Schrift vinden dat de gemeente een institutionele vorm van verantwoording afleggen kent. Paulus had die niet.

Aan wie legt Jezus verantwoording af? Aan wie bracht Hij verslag uit? 'Ja, maar dat is Jezus, dat zijn wij niet.' Maar ik hoor te wandelen zoals Hij wandelde, zegt de Bijbel.

Wie zegt in Hem te blijven, moet ook zelf zo wandelen als Hij gewandeld heeft.

1 JOHANNES 2:6

Als Hij aan God verantwoording aflegde, dan moet het dus zo zijn dat mensen die wandelen zoals Jezus wandelde, niet zullen terugvallen, ook als ze geen menselijke structuren hebben waarbinnen ze verantwoording afleggen. En weet je wat? Hij verviel niet in zonde. Hij viel niet terug doordat Hij geen verantwoording aan mensen aflegde. Paulus viel niet terug. Hij had geen enkele menselijke structuur waarbinnen hij verantwoording aflegde.

22

Kerkelijk toezicht en verborgen zonde

De reden dat ik zo doorga over die structuren voor het afleggen van verantwoording, is dat heel veel mensen daar bij mij over begonnen zijn, omdat het tegenwoordig zo'n belangrijk onderwerp is. Toen de televisiepredikanten ongeveer tien jaar geleden ten val kwamen, Jimmy Swaggart en Jim Bakker, was dat bijzonder beschamend voor de evangelische wereld. Evangelische christenen probeerden haastig een verklaring te vinden voor hoe zoiets schandaligs kon gebeuren en hoe voorkomen kon worden dat

het in de toekomst weer zou gebeuren. Ik weet niet of je toen al christen was, of hoelang je deze dingen al volgt. Maar ik was erbij. Ik was in die tijd werkzaam in de bediening. En als ik de christelijke tijdschriften las en naar de christelijke radioprogramma's luisterde, ging het voortdurend over verantwoording afleggen. 'Deze mensen hoefden niet genoeg verantwoording af te leggen. We moeten meer verantwoording afleggen.' Iedereen stond onder druk om verantwoording af te leggen, want als je geen verantwoording aflegt, zou je overspel kunnen plegen. Je zou ten val kunnen komen.

Er is een gemeente die me daarover op de huid zat. Het interessante is dat juist die gemeente een oudste had die deel uitmaakte van een structuur waarbinnen hij verantwoording aflegde. Hij kwam regelmatig met zijn medeoudsten bijeen. Hij maakte deel uit van de plaatselijke gemeente. Hij legde verantwoording af aan mensen, maar ondertussen had hij acht jaar lang twee overspelige verhoudingen binnen de gemeente, zonder dat iemand ervan wist. Zijn probleem was dat hij geen verantwoording aflegde aan God. Als hij dat wel deed, zou het er niet toe doen of er oudsten in zijn leven waren of niet. Hij zou geen overspel plegen, want vleeselijkheid gedraagt zich netjes wanneer mensen kijken. Geestelijkheid gedraagt zich netjes wanneer God kijkt, en dat is altijd.

Wanneer mensen tegen mij zeiden dat ik me bij een gemeente moest aansluiten zodat ik meer verantwoording zou afleggen, heb ik deze critici erop gewezen dat ik, als ik me bij een gemeente in deze stad aansloot, de grootste gemeente zou kunnen kiezen. Ik zou me zelfs kunnen aansluiten bij de gemeente in deze stad die het meest compromissen heeft gesloten, en niemand zou klagen dat ik onvoldoende verantwoording afleg. Zelfs als de voorganger mijn naam niet kende, leg ik nu tenminste verantwoording af. In welke zin leg ik verantwoording af? In vleeselijke, institutionele zin. Ik maak deel uit van een organisatie. Dat helpt me geestelijk niet.

Ik zeg niet dat er iets mis is met deel uitmaken van een gemeente. Ik zeg dat het het probleem van vleeselijkheid niet oplost. Het lost het probleem van gehoorzaamheid en heiligheid niet op. Het voorziet op geen enkele manier in het afleggen van verantwoording dat mensen heilig houdt. Gemeenten waarin alle leden formeel verantwoording afleggen, zitten vol leden die op onbijbelse manieren leven. Ze

besteden hun geld, ze vermaken zich, ze gaan met hun gezinsleden om op onbijbelse manieren. Er zijn compromissen, wereldgelijkvormigheid, vleselijkheid, zonde en al dat soort dingen onder mensen van wie gezegd wordt dat ze verantwoording afleggen.

Toch ken ik heel veel mensen die niet naar een of andere instelling gaan waarbinnen ze formeel verantwoording moeten afleggen, en geen van hen pleegt overspel. Ze geven hun gezin leiding en voeden hun kinderen op een godvruchtige manier op. Ze verspillen Gods geld niet en vermaken zich niet op vleselijke manieren. De mensen die ik ken die het heiligst leven, zijn degenen die niet in deze zogenaamde structuren zitten die ervoor zouden zorgen dat je verantwoording aflegt. Want die structuren zorgen er niet voor dat je verantwoording aflegt. Ze bieden een schijnvertoning en doen alsof er verantwoording wordt afgelegd.

23

Een open leven vanuit het geweten

Echt verantwoording afleggen gebeurt in het geweten tegenover God. Als een man in zijn geweten verantwoording aflegt aan God, zal hij heilig leven, of er nu mensen kijken of niet. Of er nu personen zijn aan wie hij naar eigen zeggen verantwoording moet afleggen of niet. Maar als iemand in zijn geweten geen verantwoording aflegt aan God, kan hij allerlei personen om zich heen hebben die het lichaam worden genoemd waaraan hij verantwoording aflegt, en kan hij toch in het geheim zondigen, omdat zij het niet zullen weten. En het kan hem niets schelen, omdat God hem niets kan schelen.

Ik heb beide gezien. Sterker nog, ik zie ze regelmatig. Ik zie veel meer zonde, zowel verborgen als openlijke, onder christenen van wie je formeel zou zeggen dat ze verantwoording afleggen, omdat ze lid zijn van gemeenten. En ik zie veel meer heiligheid onder sommige mensen die op geen enkele manier aan een gemeente verbonden zijn. Ik zeg niet dat er geen overlap is. Ik zeg niet dat er geen heilige mensen in de gemeenten zijn. Ik zeg dat de feiten geen steun bieden aan het idee dat menselijke structuren voor het afleggen van verantwoording op de een of andere manier Bijbels of noodzakelijk zijn.

Elke christen hoort een doorzichtig, eerlijk, open leven te leiden, in het licht te leven, in het licht te wandelen, geen dingen in zijn leven te verbergen en heilig te leven omdat God dat van hem wil. Dan legt hij verantwoording af aan iedereen die hem kent of hem hoort of hem ziet. En als hij begint af te glijden, weet iedereen dat, want hij heeft geen geheimen. Het komt niet doordat er een of andere groep mannen is die geordineerd zijn omdat ze een of andere theologische opleiding hebben gevolgd, of iets dergelijks. Of doordat een of andere machtsstructuur hun verantwoordelijkheid heeft toevertrouwd en zij je nu op de een of andere manier van zonde zullen weerhouden. Reken daar niet op. Dat gebeurt niet. Het gebeurt gewoon niet.

Kijk eens naar de gemeenten die in veel gevallen de sterkste autoritaire structuur hebben. Je zult daar in het leven van de gelovigen evenveel zonde aantreffen als buiten de gemeente zelf. Het is geen ogendienst aan mensen die christenen op het rechte en smalle pad houdt. Het is het besef dat we de Heere Christus dienen.

24

Eerlijk werken en rechtvaardig leidinggeven

De dienaren gehoorzamen hun meesters en zijn goede dienaren. Ze zijn eerlijk. Ze bestelen hun meesters niet. Ze werken hard omdat hun geweten hen daartoe tegenover God verplicht. Dat is wat Paulus zegt. Dat is het verschil tussen een christen en een niet-christen. De niet-christelijke dienaar zal heel hard, ijverig en gehoorzaam werken wanneer de meester toekijkt,

Slaven, wees in alles uw aardse heren gehoorzaam, niet met ogendienst als om mensen te behagen, maar oprecht van hart, in het vrezen van God.

KOLOSSENZEN 3:22

De christelijke dienaar daarentegen dient even ijverig, trouw en eerlijk wanneer de meester nergens te bekennen is. Ook wanneer de meester nooit op enige manier zal kunnen weten wat hij op dat moment heeft gedaan, want hij heeft een andere Meester. Hij dient de Heere. Het strekt het christendom tot schande wanneer christenen op hun

werk het patroon van de wereld volgen door langere koffiepauzes te nemen, vaker naar het toilet te gaan dan nodig is, te laat te komen, vroeg weg te gaan en een dagloon te ontvangen zonder er een dag voor te werken. Naar mijn mening strekt het Christus tot schande wanneer de christen op het werk niet de ijverigste werknemer van de ploeg is. Zelfs als alle andere leden van de ploeg de kantjes ervan af lopen, hoort een christen die deel uitmaakt van die ploeg te werken zolang hij voor die tijd betaald wordt. Anders besteeft hij namelijk iemand.

Degene die hem betaalt, gaat ervan uit dat hij een bepaald loon geeft in ruil voor een bepaalde hoeveelheid werk. Als het loon binnenkomt en het werk niet wordt gedaan, en als het werk niet zo goed mogelijk tot eer van God wordt gedaan, dan besteeft die christen iemand. Het is God Die hij besteeft, want hij dient de Heere. Hij besteeft ook zijn werkgever.

Ik denk niet dat dienaren en meesters precies overeenkomen met werkgevers en werknemers, want een dienaar was iemands eigendom. Hij was een slaaf, en de dienaar kon niet zomaar zijn werk verlaten zoals wij dat kunnen. Als het je niet bevalt wat je werkgever van je verlangt, kun je een andere baan zoeken. Je kunt afscheid nemen van die werkgever en hem nooit meer zien. Die mogelijkheid had de slaaf niet. Hij leek meer op een kind in het gezin of op een vrouw. Zij hoorden daar blijvend bij. Het kind groeit uiteindelijk op en gaat weg, maar dit waren mensen die niet zomaar van gezin konden veranderen. Ze konden niet zomaar naar een ander huis gaan. De dienaren zaten dus in een moeilijke positie.

Meesters worden net zo aangesproken als echtgenoten en vaders. In hoofdstuk 4, vers 1:

Heren, behandel uw slaven rechtvaardig en op gelijke wijze. U weet immers dat ook u een Heere hebt in de hemelen.

KOLOSSENZEN 4:1

Behandel je dienaren dus zoals jij, als dienaar van God, zou willen dat God jou behandelt, want dat zal Hij doen.

Geef en aan u zal gegeven worden: een goede, vastgedrukte, geschudde, overlopende maat zal men u in de schoot geven, want met dezelfde maat waarmee u meet, zal er bij u ook gemeten worden.

LUKAS 6:38

zei Jezus.

want met het oordeel waarmee u oordeelt, zult u zelf geoordeeld worden; en met welke maat u meet, zal er bij u ook gemeten worden.

MATTHEÛS 7:2

Vergeef en je zult vergeven worden. Geef en je zult ontvangen. Veroordeel anderen niet en je zult zelf niet veroordeeld worden, zei Jezus. Als je een meester bent, zegt hij tegen hen, behandel je dienaren dan zoals je wilt dat jouw Meester jou behandelt. Dat is natuurlijk gewoon nog een toepassing van de gulden regel.

25

Waarom Paulus slavernij niet afwijst

Het hele idee dat mensen andere mensen bezitten, meesters en slaven, stuit ons met onze culturele opvattingen tegen de borst. Veel mensen vinden het vreemd, zelfs aanstootgevend, dat de Bijbel de slavernij niet afwijst. Waarom spreekt Paulus zich daar niet tegen uit? Het is één ding dat Paulus tegen de dienaren zegt:

Slaven, wees in alles uw aardse heren gehoorzaam, niet met ogendienst als om mensen te behagen, maar oprecht van hart, in het vrezen van God.

KOLOSSENZEN 3:22

want zij hebben geen keus. Maar wanneer hij de meesters aanspreekt, zou hij toch zeker kunnen zeggen: 'Meesters, laat je slaven vrij, want slavernij is een goddeloze instelling en heeft geen plaats in de christelijke gemeente.'

Maar dat was helemaal niet waar. Slavernij had wel degelijk een plaats in de christelijke gemeente. Er waren zelfs tijden dat de meerderheid van de gemeenteleden slaaf was, en de anderen waren waarschijnlijk meesters. Bijna iedereen die bezittingen had, had dienaren in eigendom. Slaven maakten eenvoudigweg deel uit van een bezit. Ze behoorden tot het eigendom van de eigenaar.

Zoals ik al zei, in onze cultuur, zo verlicht als we onszelf vinden, is het idee dat de ene mens een andere mens bezit eenvoudigweg weerzinwekkend. Het is beneden de menselijke waardigheid. Maar we zouden kunnen beseffen dat onze cultuur de eerste is die ooit op dat idee is gekomen, en onze cultuur is heel nieuw en jong. Overigens zijn de vruchten van onze cultuur niet uitstekend geweest. Ik zeg ook niet dat de slavernij in deze cultuur goed was. Slavernij ging gepaard met veel misstanden, zoals onvermijdelijk het geval zal zijn waar slavernij bestaat. Waar de ene persoon macht heeft over de andere, zal er misbruik zijn, want er zijn goddeloze mensen, en sommige van die goddeloze mensen hebben de macht.

Maar dat geldt niet alleen voor de instelling van de slavernij. Dat geldt ook voor het huwelijk, voor relaties tussen ouders en kinderen, voor de overheid en burgers. Onze eigen overheid maakt misbruik van haar burgers, en veel mannen mishandelen hun vrouw, of ouders mishandelen hun kinderen. Het gebeurt. Dat is geen argument om alle overheid af te schaffen, of om echtgenoten of echtgenotes of kinderen af te schaffen. De instelling is niet wat verdorven is. Het is de menselijke natuur die verdorven is.

Christenen zullen binnen diezelfde instellingen geen misbruik maken van hun macht. In een samenleving waar elke man zijn vrouw slaat, zal de christelijke man zijn vrouw niet slaan. In een samenleving waar elke man zijn dochters seksueel misbruikt, zal de christelijke man zijn dochter niet seksueel misbruiken. In een samenleving waar elke slavenhouder zijn slaven mishandelt of hen als vuil behandelt, zal een christelijke man dat niet met zijn slaven doen.

26

Rechtvaardigheid en zekerheid voor slaven

Het is iets radicaals wat Paulus zegt wanneer hij zegt:

Heren, behandel uw slaven rechtvaardig en op gelijke wijze. U weet immers dat ook u een Heere hebt in de hemelen.

KOLOSSENZEN 4:1

Wat? Slaven hebben geen rechten. Hoe kan iets als rechtvaardig of billijk tegenover een slaaf worden beschouwd? Hij heeft helemaal geen rechten. Het wezen van slaaf zijn is dat hij geen rechten heeft. Hij is niet zijn eigen eigenaar. Hij is een stuk eigendom. En toch zegt Paulus tegen de meesters — hij zegt niet: ‘Laat je slaven vrij’, want dat zou niet eens voor alle slaven wenselijk zijn. Wij begrijpen dit niet, maar in Bijbelse tijden en gedurende het grootste deel van de geschiedenis waren sommige mensen liever slaaf. Dat bood meer zekerheid. Veel mensen verkochten zichzelf zelfs

als slaaf omdat ze hun economische bestaan niet konden regelen. Hun financiële situatie was zo dat ze hun rekeningen niet konden betalen, dus verkochten ze zichzelf als slaaf. Dat was gebruikelijk in Bijbelse tijden.

Als je erover nadenkt, had de man die zichzelf als slaaf verkocht gegarandeerd onderdak, gegarandeerde nutsvoorzieningen voor zover die er waren, water, voedsel, kleding, vervoer en het gereedschap dat hij voor zijn werk nodig had. Tenminste, als zijn meester een fatsoenlijke kerel was, niet wreed was en hem goed behandelde. Daar zorgde de meester allemaal voor. Het was in het belang van de meester om voor hem te zorgen. Geloof het of niet, een slaaf in die situatie kon in een veel benijdenswaardiger positie verkeren dan iemand die tegenwoordig twee banen tegen het minimumloon moet hebben en nog steeds de huur niet kan betalen, en niet zeker weet of hij genoeg eten heeft om zijn gezin te voeden. Een meester kon zijn dienaren goed behandelen, en een christelijke meester zou dat ook doen.

Er zijn veel mensen die zich met twee of drie banen tegen het minimumloon afbeulen, met enorme lasten aan huur of hypotheek of een gezin dat ze moeten onderhouden, en nog steeds kunnen ze niet rondkomen. Als zij in dezelfde situatie konden komen als sommige slaven, zouden ze meteen willen ruilen. Ik zeg niet dat we de slavernij weer moeten invoeren. Ik zeg alleen dat we historisch gezien niet zo bekrompen moeten zijn dat we denken dat slavernij wel een universeel kwaad moet zijn omdat onze samenleving er een afkeer van heeft. Als dat zo was, zou de Bijbel haar veroordelen. In plaats daarvan reguleert de Bijbel haar.

27

Vrijheid, zekerheid en regels voor slavernij

Dat veel huwelijken ongelukkig zijn, is op zichzelf geen argument tegen het afschaffen van het huwelijk. [Vertalersnoot: zo staat het in de Engelse bron; gezien het omliggende betoog bedoelt de spreker vermoedelijk ‘voor het afschaffen’.] De Bijbel schaft slavernij of het huwelijk niet af, ook al verkeren veel mensen binnen die instellingen in onaangename omstandigheden, maar stelt er regels voor. Zelfs in de wet stelde de Bijbel in het Oude Testament regels voor slavernij. Er werd zelfs in voorzien dat een slaaf na zeven jaar werd vrijgelaten, maar als hij slaaf wilde blijven,

kon dat. Wij kunnen ons niet voorstellen waarom iemand slaaf zou willen blijven, maar wij leven niet in die cultuur. Voor sommige mensen betekende dat zekerheid. Je bent slaaf; je zult altijd een plek hebben om droog te slapen. Je zult altijd genoeg kleren hebben. Je gezin zal te eten krijgen. Je zult medische zorg krijgen zoals die voor iedereen beschikbaar is. Dat is een behoorlijk goede situatie, beter dan veel mensen in Amerika nu hebben, al is het verschil dat Amerikanen hun vrijheid hebben.

Eerlijk gezegd zou ik liever mijn vrijheid hebben. Persoonlijk, dit is mijn eigen voorkeur: ik zou liever mijn vrijheid hebben dan de zekerheid dat iemand in al mijn behoeften voorziet en mijn vrijheid afneemt. Zo ben ik nu eenmaal. Ik vind het niet prettig als mijn vrijheid me wordt afgenomen. Maar tegelijkertijd kan ik erkennen dat het niet verkeerd is en dat sommige mensen liever zouden zeggen: 'Ik geef mijn vrijheid op om de garantie te hebben dat mijn gezin te eten krijgt.'

Er zijn heel wat mensen in Amerika die deze samenleving in zo'n samenleving willen veranderen. Ze willen dat de overheid de kinderjuffrouw is. Ze willen dat de overheid de meester is en overal voor zorgt. Daar ben ik zelf geen voorstander van.

Door wat ik zeg, zou je kunnen denken dat ik voorstander ben van slavernij. Het heeft helemaal niet mijn voorkeur. Ik zou geen slaaf willen zijn. Ik zou niet behoren tot degenen die zichzelf als slaaf zouden verkopen, maar sommigen zouden dat wel doen. Ik zeg dat als sommigen daar de voorkeur aan geven, er moreel niets verkeerd aan is, zolang er geen misbruik plaatsvindt.

Zelfs bij de slavernij in het zuiden van dit land mishandelden niet alle meesters hun slaven. Sommigen deden dat wel. Die verhalen horen we. Maar sommige slaven wilden na de Emancipatieverklaring het huis van hun meester niet verlaten. Ze waren goed behandeld. Ze leefden comfortabel. Ze hadden vast werk. Er werd voor hun gezin gezorgd. We moeten niet denken dat slavernij altijd een vloek voor mensen is geweest, alleen omdat we de gruwelverhalen horen, en daarvan waren er veel. Voor sommige mensen was slaaf zijn hun toegang tot financiële zekerheid.

Maar meesters moeten hun slaven als mensen behandelen, niet als eigendom, en hun geven:

wat rechtvaardig en eerlijk is, net zoals ze dat zouden doen tegenover iemand die rechten had.

28

Slavernij, afschaffing en de Romeinse cultuur

Sommige mensen denken dat de enige reden waarom Paulus de slavernij niet afschafte, was dat dit de Romeinse samenleving te veel zou hebben ontwricht. Maar het christendom ontwrichtte de Romeinse samenleving. Paulus was niet bang om dingen te zeggen die tegen de Romeinse samenleving ingingen. Afgoderij was nog veel sterker verweven met de Romeinse samenleving dan slavernij, en toch sprak Paulus zich fel uit tegen afgoderij. Het kon Paulus dus niet schelen hoezeer wat hij zei tegen de cultuur inging. Waar het hem om ging, was of wat hij zei de wil van God weerspiegelde.

We zouden dus moeten zeggen dat, hoewel de slavernij in de moderne tijd is afgeschaft door de inspanningen van christenen die haar als een immorele instelling beschouwden, die mannen gelijk hadden. In de praktijk van de slavernij vond heel veel immoraliteit plaats. Waarschijnlijk is dit deel van de wereld een betere plek doordat er geen slavernij is. Zo wordt slavernij tot op de dag van vandaag nog in veel moslimlanden bedreven, en daar vinden verschrikkelijke, verschrikkelijke mishandelingen plaats. Waar niet alle mensen christenen zijn, is het misschien beter om geen slavernij te hebben. Want waar mensen geen christenen zijn, zullen mensen die macht over anderen hebben doorgaans anderen mishandelen, vanwege hun eigen verdorven natuur. Maar in een wereld waarin alle mensen christenen waren, zou er niet zo veel aan te merken zijn op de instelling van de slavernij, als sommigen ervoor kozen die rol van slaaf te vervullen. In Bijbelse tijden waren sommige slaven geen slaaf uit vrije keuze. Ze waren gevangengenomen. In plaats van in de strijd te worden gedood, werden ze als slaven meegenomen. Misschien vonden zij dat ook beter dan gedood te worden. Er is werkelijk niets immoreels aan iemand in leven te houden in plaats van hem te doden. En volgens mij waren de meeste slaven in de Romeinse

samenleving óf gevangengenomen in plaats van gedood in de strijd, óf vrijwillige slaven die vanwege schulden slaaf waren geworden. Ze hadden zichzelf als slaaf verkocht om niet de gevangenis in te hoeven.

Dus eigenlijk verkeerden degenen die in slavernij leefden, hoewel hun situatie naar onze maatstaven niet benijdenswaardig was, vaak in een betere situatie dan het alternatief voor hen zou zijn geweest. En zoals ik al zei, als meesters vriendelijk waren voor hun slaven, kon het een heel comfortabel en aangenaam bestaan zijn. Totdat de vrouw van Potifar hem begon te beschuldigen, had Jozef waarschijnlijk een heel comfortabel leven als slaaf in het huis van Potifar. Hij kreeg veel bewegingsruimte en veel verantwoordelijkheid, en toch had hij geen vrijheid.

29

Volharden in gebed met dankzegging

Laten we verdergaan. Aan het einde van dit boek staan nog een paar dingen.
Hoofdstuk 4, vers 2:

Houd sterk aan in het gebed, en wees daarin waakzaam met dankzegging.

KOLOSSENZEN 4:2

Dit is, denk ik, minstens de derde keer dat hij zegt dat je dankbaar moet zijn. Hij zei aan het einde van hoofdstuk 3, vers 15:

Wees dankbaar.

En vervolgens zei hij in vers 17 van hoofdstuk 3:

En alles wat u doet met woorden of met daden, doe dat alles in de Naam van de Heere Jezus, terwijl u God en de Vader dankt door Hem.

KOLOSSENZEN 3:17

En nu zegt hij:

Blijf volhouden in het bidden. Blijf daarbij alert en dankbaar.

Ik wil hier alleen deze ene opmerking bij maken. Ik wil dit naar voren brengen: dankzegging is geen onderdeel van gebed. Dat klinkt misschien vreemd, maar dit viel me een aantal jaren geleden op toen ik het Onze Vader las. Ik vond het vreemd. Jezus zei:

‘Als je bidt, zeg dan ...’ En dan geeft Hij ons een gebed om te bidden, een voorbeeldgebed. Er staat geen enkele regel van dankzegging in. Ik dacht: dat is vreemd. De Bijbel zegt:

Ga Zijn poorten binnen met een lofoffer, Zijn voorhoven met een lofzang; loof Hem, prijs Zijn Naam.

PSALMEN 100:4

Waarom zou er geen dankzegging in het gebed staan? Ik had altijd gedacht dat ik mijn gebeden met dankzegging zou beginnen. Zo ga ik Zijn poorten en Zijn voorhoven binnen. [Vertalersnoot: de Engelse vertaling die de spreker aanhaalt, spreekt hier expliciet van ‘met dankzegging’ en ‘met lofprijzing’.]

Ik vond het lange tijd vreemd dat, wanneer Jezus zei:

Als je bidt, bid dan zo, er geen enkel woord van dankzegging in staat. Maar sinds ik me daarvan bewust ben geworden en ben gaan kijken naar wat de Schrift zegt, heb ik ontdekt dat ons vaak wordt gezegd te bidden met dankzegging. Met andere woorden, gebed is het ene; dankzegging is het andere. We horen beide dingen te doen. Dankzegging is het ene; gebed is het andere.

30

Gebed als het voorleggen van verzoeken

Dit brengt me bij een punt dat ik heel kort wil maken. In het moderne christelijke denken en onderwijs wordt gebed soms gebruikt als aanduiding voor het geheel van onze relatie en gemeenschap met God. Heb je weleens iemand horen zeggen dat gebed een gesprek met God hoort te zijn waarbij beide partijen aan het woord komen? Heeft iemand dat weleens gehoord? Gebed is een gesprek waarbij beide partijen aan het woord komen. Nee, dat is het niet. De Bijbel zegt nergens dat gebed een gesprek is waarbij beide partijen aan het woord komen.

Gebed is wanneer ik tot God spreek, wanneer ik mijn verzoeken aan God voorleg, wanneer ik God om dingen vraag, wanneer ik rechtstreeks tot God spreek over mijn behoeften of over de behoeften van iemand anders in de vorm van voorbede. Dat is gebed. Ik zeg niet dat christenen geen gesprekken met God kunnen hebben waarbij beide partijen aan het woord komen. Maar gebed is geen gesprek waarbij beide partijen aan het woord komen. Gebed is mijn aandeel in het gesprek. Ik spreek tot God. Dat is gebed. Als God tot mij spreekt, is dat iets anders.

Zo is dankzegging ook niet hetzelfde als gebed. Dankzegging is iets anders dan gebed. God voor dingen danken is iets anders dan God om dingen vragen. En we moeten beseffen dat wanneer mensen zeggen: 'Je hebt niet gebeden tenzij het een gesprek met God is geweest waarbij beide partijen aan het woord kwamen', ze voor dat idee geen greintje Bijbelse onderbouwing hebben. En ik denk dat het mensen verkeerde verwachtingen geeft. Het geeft mensen het gevoel dat ze tekortschieten, dat hun gebedsleven niet is wat het zou moeten zijn, omdat ze denken: 'Ik bid en ik hoor niets van God. Er moet echt iets mis zijn met mij.'

Nee, er is iets mis met jouw definitie van gebed. Iemand heeft je iets verkeerd wijsgemaakt. Bidden is God om dingen vragen. Dat kun je doen, of je nu iets voelt of iets hoort of niet. Dat kun je gewoon doen omdat je ervoor kiest.

Dankzegging is ook belangrijk, en we horen in alles te danken. Maar zelfs dat maakt geen deel uit van wat de Bijbel gebed noemt. Dankzegging is een onderdeel van onze relatie met God. Gebed is een ander onderdeel. Van God horen is weer een ander

onderdeel, en daarnaast zijn er nog vele andere. Gemeenschap en een relatie met God hebben veel aspecten. Gebed is er maar één van.

31

God bepaalt wanneer Hij spreekt

Maar laat mensen je geen ongemakkelijk gevoel geven over je gebedsleven omdat je, wanneer je bidt, niets van God hoort. Je zult van God horen wanneer Hij spreekt, en niet eerder. Je kunt op elk moment bidden. Maar je kunt alleen van God horen wanneer Hij spreekt. Jij kunt zoveel spreken als je wilt. Sommige mensen zeggen: 'Maar ik bid veel meer dan dat ik van God hoor.' Nou, dat is prima. Dat is aan God, toch? Jij bepaalt hoe vaak je bidt. God bepaalt hoe vaak je van Hem hoort.

Mijn vrouw is soms, wanneer we laat op de avond gesprekken hebben, van streek omdat zij meer praat dan ik. We lazen C. S. Lewis' *Screwtape Letters*, en hij merkte op dat mannen minder praten wanneer ze moe worden, en dat vrouwen meer praten wanneer ze moe worden. Dus tijdens die gesprekken laat op de avond, als de kinderen in bed liggen, zeg ik bijna niets. Mijn vrouw houdt bijna niet op met praten, en zij heeft het gevoel dat ik niet aan het gesprek deelneem, omdat ik haar maar af en toe onderbreek om ja of nee te zeggen of om iets naar voren te brengen. Zij praat veel meer dan ik, maar dat is prima, want ik praat zoveel als ik wil. Als zij zoveel praat als zij wil, zouden we allebei tevreden moeten zijn.

Zo kun je ook bij het bidden veel meer tegen God praten dan Hij tegen jou praat. Dat betekent niet dat je geen gesprek hebt. Zolang Hij zoveel praat als Hij wil en jij zoveel praat als jij wilt, is dat een gesprek. Misschien zeg jij een miljoen woorden voor elke twee die Hij zegt, maar dat betekent niet dat je geen gesprek hebt. Hij kan spreken wanneer Hij wil spreken. Jij kunt Hem niet dwingen te spreken, en je beoordeelt niet of je gebeden hebt aan de hand van hoeveel Hij heeft gezegd. Je beoordeelt of je gebeden hebt aan de hand van hoeveel jij hebt gezegd. Dat is wat gebed is: tot God spreken.

Ja, ik geloof dat God tot ons spreekt en dat onze relatie met God van twee kanten komt. Ik heb er alleen bezwaar tegen dat mensen dit tweezijdige aspect gebed noemen, omdat de Bijbel het daar niet mee eens is. Helaas hebben we de definitie van gebed vermengd met dat hele idee van een gesprek dat van twee kanten komt. Daardoor raken mensen ontmoedigd wanneer ze bidden, omdat ze geen gesprek van twee kanten op gang krijgen. Zij praten veel, en God zegt niet veel terug. Dat is Zijn zaak. Het is niet jouw verantwoordelijkheid om God te horen spreken. Als Hij spreekt, zul je het horen. Je zou het haast niet kunnen missen. De Bijbel staat vol aanwijzingen over mensen tot wie God sprak, terwijl ze niet eens probeerden te luisteren. Maar Hij spreekt, en je hoort wanneer Hij spreekt.

Als je probeert iets te horen wanneer Hij niet spreekt, ga je iets oproepen en ga je denken dat het van Hem kwam. Ik ben bang dat charismatische mensen dat maar al te vaak doen. Ze horen allerlei dingen die niet van God zijn, maar het is God, omdat ze dachten: 'Het is normaal. Hij hoort te spreken, dus wat ik hoorde moet van Hem zijn.' Het is een gevaarlijk denkbeeld, dat veel op hekserij lijkt. Hekserij is dat jij het laat komen. Datgene aan de andere kant dat je probeert te krijgen, komt wanneer jij het oproept, wanneer jij het wilt, wanneer jij het juiste doet, wanneer jij de technieken toepast. Dan krijg je het.

In het Koninkrijk van God is God de Soeverein. Hij is Degene Die bepaalt wanneer Hij zal spreken en hoe. Jij onderwerpt je. Je kunt zoveel tot Hem spreken als je wilt. Sterker nog, voortdurend is goed. Maar stel geen eisen aan wanneer Hij gaat spreken. Dat is Zijn zaak.

32

Voorbede en wijs omgaan met buitenstaanders

Bid meteen ook voor ons dat God voor ons de deur van het Woord opent, om van het geheimenis van Christus te spreken, om welke oorzaak ik ook gebonden ben, opdat ik dit geheimenis mag openbaren zoals ik erover moet spreken.

KOLOSSENZEN 4:3-4

Paulus heeft het hier in wezen over gebed. Het is interessant dat hij eerst over de leer spreekt, en daarna over het veranderen van ons denken en het waarde hechten aan de dingen die boven zijn. Daarna spreekt hij over zaken die met je levenswijze te maken hebben, de heel praktische dingen zoals het gezinsleven. Daarna spreekt hij over godsdienst, over gebed. Nu gaat hij over getuigen spreken. Hij gaat over het lezen van het Woord spreken. De dingen die wij als godsdienstige activiteiten beschouwen, bewaart hij voor het laatst. Wat eerst komt, zijn juiste overtuigingen, juist denken, juist gedrag en juiste relaties. Daarna kun je aan de godsdienstige dingen toekomen. Die komen op de laatste plaats. Niet echt op de laatste plaats in de zin dat ze niet belangrijk zijn, maar als je relaties niet goed zijn, zijn de godsdienstige dingen leeg.

Jezus zei:

Als u dan uw gave op het altaar offert en u zich daar herinnert dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar bij het altaar achter en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder en kom dan terug en offer uw gave.

MATTHEÛS 5:23-24

Helemaal aan het einde spreekt Paulus over gebed. Nu spreekt hij over je christelijke getuigenis, in vers 5 en 6:

Wandel met wijsheid bij hen die buiten zijn, en buit de geschikte tijd uit. Laat uw woord altijd aangenaam zijn, met zout smakelijk gemaakt, opdat u weet hoe u iedereen moet antwoorden.

KOLOSSENZEN 4:5-6

Met andere woorden, je spreekt vriendelijk, maar met zout gekruid.

Dat zou op zuiverheid kunnen slaan, of op het op smaak brengen. In de Engelse vertaling staat hier 'seasoned', oftewel 'gekruid'. Het zou kunnen betekenen dat je manier van spreken een zekere aantrekkelijkheid heeft. Paulus houdt zich er in sommige van zijn brieven mee bezig om de waarheid aantrekkelijk te maken of het

Evangelie te sieren. Je kunt heel waarheidsgetrouw zijn, maar als je de waarheid niet in liefde spreekt, sier je het Evangelie niet. Je maakt de waarheid niet aantrekkelijk en aansprekend.

Paulus geeft aan dat je in wijsheid moet wandelen en onderscheidingsvermogen moet gebruiken wanneer je omgaat met degenen die buiten zijn. Dat zijn niet-christenen. Hij zegt:

Je tijd goed benutten.

Meestal wordt dit opgevat als: verspil geen tijd. Benut de tijd zo goed mogelijk. Grijp alle gelegenheden aan die je kunt aangrijpen.

33

Slotgroeten en medewerkers van Paulus

Vers 7:

Al mijn omstandigheden zal Tychikus, de geliefde broeder, trouwe dienaar en mededienstknecht in de Heere, u bekendmaken.

KOLOSSENZEN 4:7

Hem heb ik met dit doel naar u toe gestuurd, opdat hij uw omstandigheden zou kennen en uw hart zou bemoedigen, met Onesimus, de trouwe en geliefde broeder, die er een van u is; zij zullen u alles bekendmaken wat hier gebeurt.

KOLOSSENZEN 4:8-9

Dat wil zeggen, hij is een Kolossenzenaar.

Aristarchus, mijn medegevangene, groet u, en Markus, de neef van Barnabas, over wie u opdrachten ontvangen hebt — als hij bij u komt, ontvang hem dan — en Jezus, die Justus genoemd wordt. Zij zijn de enigen van de besnijdenis die mijn medearbeiders zijn in het Koninkrijk van God; zij zijn mij ook een vertroosting geweest.

KOLOSSENZEN 4:10-11

Jezus was een vrij gebruikelijke naam onder Joden.

‘Epafras, die een van jullie is.’ Nog een Kolossenzenaar.

Epafras groet u, die er een van u is, een dienstknecht van Christus, die altijd voor u strijdt in de gebeden, opdat u, volmaakt en volkomen, vaststaat in heel de wil van God. Want ik getuig van hem dat hij een grote ijver heeft voor u en voor hen die in Laodicea zijn, alsook voor hen die in Hiërapolis zijn.

KOLOSSENZEN 4:12-13

De andere twee steden in hetzelfde dal.

Lukas, de arts, de geliefde, groet u, en Demas.

KOLOSSENZEN 4:14

Demas heeft hem later verlaten, volgens 2 Timotheus hoofdstuk 4. Hij zegt:

want Demas heeft mij verlaten, omdat hij de tegenwoordige wereld heeft liefgekegen. Hij is naar Thessalonica vertrokken, Krescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

2 TIMOTHEÛS 4:10

Maar op dit moment was hij een metgezel van Paulus. Lukas wordt genoemd. Let op, Lukas is geen Jood, want in vers 11 noemt hij al zijn metgezellen die tot de besnijdenis behoren, en Lukas is daar niet een van. Lukas is een heiden en wordt afzonderlijk genoemd.

Groet de broeders die in Laodicea zijn, en Nymfas en de gemeente in zijn huis. En wanneer deze brief door u gelezen zal zijn, zorg er dan voor dat hij ook in de gemeente van de Laodicensen gelezen wordt, en dat ook u die uit Laodicea leest.

KOLOSSENZEN 4:15-16

Wij hebben die brief niet, tenzij het de brief aan de Efeziërs is, zoals sommige mensen denken.

En zeg tegen Archippus: Let op de bediening die u aangenomen hebt in de Heere, dat u die vervult. Een eigenhandige groet van mij, Paulus. Denk aan mijn gevangenschap. De genade zij met u. Amen.

KOLOSSENZEN 4:17-18

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Kolossenzen 3:14
- Kolossenzen 3:15
- Kolossenzen 3:16
- Kolossenzen 3:17
- Kolossenzen 3:11
- Mattheüs 19:14
- Mattheüs 18:10
- Galaten 1:10

- Kolossenzen 3:18-21
- Romeinen 16:16
- 1 Korinthe 11:16
- Efeze 6:4
- Efeze 5:22
- Jakobus 3:2
- Titus 2:4-5
- 1 Korinthe 1:25
- Jakobus 5:7
- Galaten 6:9
- 1 Johannes 2:15
- Johannes 15:19
- Mattheüs 10:25
- Handelingen 5:29
- Efeze 5:31
- Psalmen 68:7
- Kolossenzen 3:22
- 2 Korinthe 4:2
- Romeinen 14:12
- Kolossenzen 3:23-25
- 1 Johannes 2:6
- Kolossenzen 4:1
- Lukas 6:38
- Mattheüs 7:2
- Kolossenzen 4:2
- Psalmen 100:4
- Kolossenzen 4:3-4
- Mattheüs 5:23-24
- Kolossenzen 4:5-6
- Kolossenzen 4:7
- Kolossenzen 4:8-9
- Kolossenzen 4:10-11
- Kolossenzen 4:12-13
- Kolossenzen 4:14

- 2 Timotheüs 4:10
- Kolossenzen 4:15-16
- Kolossenzen 4:17-18

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.